

2021. aasta registripõhise loenduse meetodika kirjeldus

Sissejuhatus

Registripõhise rahvaloenduse korraldamine on riigile tõsine katsumus, mille õnnestumine või ebaõnnestumine mõjutab oluliselt riigi mainet, ja eriti seda osa, mis kõneleb riigi IT-võimekusest.

Võimalust korraldada rahva- ja eluruumide loendus registripõhiselt kaaluti Eestis juba eelmise loenduse (REL 2011) eel, kuid siis leiti, et registrid ei olnud selleks veel valmis; ka ei olnud Eestis välja töötatud registripõhise loenduse meetodikat.

Registripõhise loenduse meetodika väljatöötamist alustati Eestis juba 2010. aastal asutustevahelise meetodikaprojektiga, mis andis võrdlemisi negatiivse hinnangu Eesti registrite süsteemile ja pani kahtluse alla Eesti võimekuse registripõhist loendust korraldada. Aastatel 2013–2021 on statistikaameti registripõhise loenduse meetodikameeskond töötanud järgmistes suundades:

1. koostöös riiklike registritega on kontrollitud registriandmete kvaliteeti, osutatud puudujääkidele ja toetatud kvaliteeti parandavaid tegevusi;
2. registrites paikneva info põhjal loendustunnuste arvutamiseks on välja töötatud ja kontrollitud algoritme;
3. registrites sisalduva vale või ebatäpse teabe parandamiseks ja täpsustamiseks on loodud meetodika (indeksid), mis kasutab mudeleid, mille info pärineb paljudest registritest ja muudest infoallikatest.

Käesolevas dokumendis on esitatud 2021. aasta loenduse registrite põhjal moodustatud kõigi loendustunnuste meetodika kirjeldus. Dokument on jagatud neljaks peatükiks. Esimeses peatükis antakse ülevaade loenduse üldkogumitest: kuidas on moodustatud isikute, leibkondade ja eluruumide üldkogum. Teises osas tutvustatakse kõiki neid isikute kohta käivaid kohustuslike loendustunnuseid, mida peab moodustama iga EL-i riik. Kolmandas kirjeldatakse neid loendustunnuseid, mille on tellinud Eesti riik, ja viimasest peatükist leiab eluruumide kohta käivad loendustunnuste meetodika kirjeldused.

Kõik isikute ja eluruumide kohta käivate loendustunnuste alapeatükid on jagatud kolmeks: esimesena on antud definitsioon, millele loendustunnus vastama peab (kohustuslike tunnuste definitsioon pärineb EL-i määrusest, riigisiseste tunnuste defineerimisel on lähtunud eelmisel loendusel kasutatud definitsioonidest); sellele järgnevad registrid, mida loendustunnuse moodustamiseks kasutatud on; ning lõpuks kirjeldatakse algoritmi, mille abil loendustunnus kokku on pandud.

Meetodikadokument avaldati ning seda täiendati 2022. aasta jooksul paralleelselt 2021. aasta rahva ja eluruumide loenduse tulemuste avaldamisega. Tulemused avaldati statistika andmebaasis (https://andmed.stat.ee/et/stat/rahvaloendus_rel2021) ning tulemuste analüüs rahvaloenduse kodulehel (<https://rahvaloendus.ee/et/tulemused>).

Sisukord

Lühendid	4
1. Üldkogumid	6
1.1. Isikute üldkogum	6
1.2. Leibkondade üldkogum.....	8
1.3. Eluruumide üldkogum	10
2. Isikute kohta käiv info (EL-is kohustuslik)	12
2.1. Alaline elukoht (<i>place of usual residence</i>).....	12
2.2. Sugu ja vanus (<i>sex and age</i>)	16
2.3. Seaduslik perekonnaseis (<i>legal marital status</i>)	17
2.4. Sünniriik (<i>country of birth</i>)	17
2.5. Kodakondsus (<i>country of citizenship</i>)	18
2.6. Alaline elukoht aasta enne loendust (<i>place of usual residence one year prior to census</i>)... 18	
2.7. Töökoha asukoht (<i>location of place of work</i>).....	19
2.8. Hõiveseisund (<i>current activity status</i>)	20
2.9. Amet (<i>occupation</i>)	23
2.10. Majandustegevusala (<i>industry (branch of economic activity)</i>).....	24
2.11. Tööalane seisund (<i>status in employment</i>)	26
2.12. Haridustase (<i>educational attainment</i>)	27
2.13. Kunagi välismaal elanud inimesed ja nende riiki saabumise aasta (alates 1980. aastast) (<i>ever resided abroad and year in arrival in the country (from 1980)</i>)	28
2.14. Paikkond (<i>Locality</i>)	30
2.15. Seisund leibkonnas (<i>household status</i>)	30
2.16. Seisund perekonnas (<i>family status</i>)	31
2.17. Tuumperekonna tüüp (<i>type of family nucleus</i>)	32
2.18. Tuumperekonna suurus (<i>size of family nucleus</i>)	32
2.19. Tavaleibkonna tüüp (<i>type of private household</i>)	33
2.20. Tavaleibkonna suurus (<i>size of private household</i>)	34
3. Isikute kohta käiv info (riigisisene)	35
3.1. Rahvus.....	35
3.2. Emakeel	35
3.3. Sünnitatud laste arv	35
3.4. Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal.....	36
3.5. Teine elukoht	36
3.6. Põlisus	38
3.7. Peamine elatusallikas	39
4. Eluasemega seotud tunnused (EL-is kohustuslik)	41
4.1. Elamistingimused (<i>housing arrangements</i>)	41

4.2.	Eluruumi kasutamise alus (<i>tenure status of households</i>)	42
4.3.	Elamispinna tüüp (<i>type of living quarters</i>)	43
4.4.	Tavaeluruumide asustus (<i>occupancy status of conventional dwellings</i>)	43
4.5.	Omandisuhe (<i>type of ownership</i>)	43
4.6.	Elanike arv eluruumis (<i>number of occupants</i>).....	44
4.7.	Kasulik põrandapind ja/või eluaseme tubade arv (<i>useful floor space and/or number of rooms of housing units</i>)	45
4.8.	Eluaseme asustustiheduse standard (<i>density standard</i>)	46
4.9.	Veevarustussüsteem (<i>water supply system</i>)	46
4.10.	Tualettruum (<i>toilet facilities</i>).....	47
4.11.	Pesemisvõimalus (<i>bathing facilities</i>)	48
4.12.	Kütte tüüp (<i>type of heating</i>).....	48
4.13.	Eluruumid hoone tüübi järgi (<i>dwellings by type of building</i>)	49
4.14.	Eluruumid ehitusaja järgi (<i>dwellings by period of construction</i>).....	49
Viited		51

Lühendid

ADS	Aadressiandmete süsteem
ADS_OID	Aadressiobjekti identifikaator aadressiandmete süsteemis
ADR_ID	Aadressi identifikaator aadressiandmete süsteemis
ARIREG	Äriregister
EHAK	Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaator
EHIS	Eesti hariduse infosüsteem
EHR	Riiklik ehitisregister
EMPIS	Töötuna ja tööotsijana arvel olevate isikute ning tööturuteenuste osutamise register
EMSR	Meditiiniline sünniregister
EMTAK	Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator
ESD	Erijuhtude sotsiaalmaksu deklaratsioon
ESU	Eesti sotsiaaluuring
e-toimik	E-toimiku süsteem (e-toimik)
ETK	Eesti Töötukassa
ETR	Riiklik elamis- ja töölubade register
ETU	Eesti tööjõu-uuring
EVKONTO	Ettevõtlikonto andmed Maksu- ja Tolliametist
FIDEK-i vorm E	Residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu
FIDEK-i vorm A	Residendist füüsilise isiku tuludeklaratsioon
FIE	Füüsilisest isikust ettevõtja
HK	Haigekassa
INF1	Dividendide ja omakapitalist tehtud väljamaksete saajate deklaratsioon
ISCED	Rahvusvaheline ühtne hariduse liigitus (<i>International standard classification of education</i>)
KIR	Vangide ja kriminaalhooldusaluste register
KIRST	Ravikindlustuse andmekogu
KMAIS	Isikut tõendavate dokumentide andmekogu
KOPIS	Kohustusliku kogumispensioni register
KOV	Kohalik omavalitsus
KR	Kinnistusraamat
KVKR	Kaitseväekohustuslaste register
LEKU	Leibkonna elukoha kontrolluuring
LTR	Välismaalase lühiajalise Eestis töötamise registreerimise andmekogu
MKR	Maksukohustuslaste register
NUTS	Euroopa Liidu ühine piirkondlike üksuste statistiline klassifikaator (<i>Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques</i>)
RAKS	Rahvusvahelise kaitse andmise register

PÕMAK	Põllumajanduslike majapidamiste andmekogu
REGREL	Registripõhine rahva- ja eluruumide loendus
REL	Rahva- ja eluruumide loendus
RETS	Retseptikeskus
RIHA	Riigi infosüsteemi haldussüsteem
RK	Rahvuse klassifikaator
RR	Rahvastikuregister
SA	Statistikaamet
SAP	Riigi personali- ja palgaarvestuse andmekogu
SKA	Sotsiaalkindlustusamet
SKAIS	Sotsiaalkaitse infosüsteem
SPI	Statistiline majandusüksuste register
SPR	Surma põhjuste register
STAR	Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister
TETRIS	Töövõime hindamise ja töövõimetoetuse andmekogu
TÖR	Töötamise register
TSD	Tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmakse deklaratsioon
TSD lisa 1A	Residendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed
TSD lisa 2A	Mitteresidendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed

1. Üldkogumid

Registripõhise loenduse kõige olulisem teema on seotud registrite kvaliteediga, mis tuleneb elanike poolt registritesse antud ebatõestest andmetest. Eesti kõige suurem probleem selles osas on elukohaandmete ekslikkus rahvastikuregistris.

Seda arvestades on statistikaametis välja töötatud nn indeksite meetodika (residentsuse ja paiknemise indeks) registritest saadavate andmete kontrollimiseks ja täpsustamiseks suure hulga teiste registrite ja andmeallikate abil.

Mõlema nimetatud indeksi puhul kasutatakse teabeallikana Eesti administratiivseid andmekogusid, mis moodustavad hästi koostoimiva ühiste identifikaatoritega tuvastatavate andmete süsteemi. Lähtudes eeldusest, et Eestis elav ja tegutsev inimene jätab tänapäeval endast maha jälgi kirjetena eri andmekogudes, on võimalik igal aastal kontrollida niihästi inimeste siinviibimist (residentsust) ja paiknemist kui ka inimestevahelisi seoseid. Sellise kontrollimise aluseks on igal aastal registrites fikseeritavad elumärgid, isikuid siduvad märgid ja paiknemise märgid. Indeksid moodustatakse igal aastal nende märkide kombinatsioonidena. Indeksite põhjal on võimalik isikuga seotud muutusi aastate kaupa jälgida.

Indeksid arvutatakse kõigile inimestele, kellele on kunagi omistatud Eesti isikukood või kes on esinenud alusallikateks olevates registrites. Seega on võimalik jälgida ka Eestist lahkunud inimesi, sh tuvastada nende naasmist või teha kindlaks pendelrändajate liikumist kodumaa ja teiste riikide vahel (Tiit, Vähi, Kool, 2018).

Kuigi indeksite üldised põhimõtted on fikseeritud ja mudelite parameetrid empiiriliselt hinnatud, on tegemist areneva meetodikaga, millesse igal aastal võib lisanduda uusi elumärke, kui algteave (sh suurandmed) on täienenud. Kasutamise ja lisauuringute käigus hinnatakse indeksite põhjal tehtud otsustuste täpsust ja esitatakse tulemuste juures ka hinnanguvead. Uue info (lisanduvate märkide) kasutuselevõtuga suureneb indeksipõhiste hinnangute täpsus järjekindlalt.

1.1. Isikute üldkogum

Isikute üldkogumi moodustamiseks on Ene-Margit Tiit ja Ethel Maasing välja töötanud residentsuse indeksi (Tiit, Maasing, 2016), mis kasutab paljude andmekogude infot, hindamaks inimese Eestis viibimise tõenäosust.

Rahvusvaheliste reeglite kohaselt loendatakse isikuid, kes loendushetkel on riigi püsielanikud ehk residendid, st isikuid, kes on riigis elanud vähemalt ühe aasta jooksul, või on riigis küll vähem aega elanud, kuid kavatsevad riiki vähemalt aastaks jääda. Loendatakse ka neid, kes on riigist vähem kui aasta tagasi lahkunud, kuid ei kavatse välismaale jääda rohkem kui aastaks. Ei loendata inimesi, kes on riigist lahkunud enam kui aasta tagasi.

Kõigi nende tingimuste kindlakstegemine on raske registripõhises loenduses, kus inimestelt nende kavatsuse küsimine pole võimalik. Tehti siiski üldine eeldus: kui inimene on sisse rännates oma saabumise registreerinud, siis ta kavatseb jääda vähemalt aastaks, ja kui ta on oma lahkumise registreerinud, siis ta kavatseb jääda teise riiki vähemalt aastaks.

Pikemaajalise riigis viibimise või mitteviibimise saab üsna suure tõenäosusega kindlaks teha, kasutades nn elumärke, mis on määratud isiku aktiivsusega riiklikes registrites. Selleks töötati välja residentsuse indeks, mis arvutatakse välja igal aastal iga isiku jaoks, kes kas on resident või võiks residendiks saada. See indeks omandab väärtuse 0-st 1-ni ja näitab igal aastal tõenäosust, kas isik on Eesti riigi resident või mitte. Indeksi arvutamise valemis kasutatakse isiku residentsuse seisundit eelmisel aastal ja eelmisel aastal kogutud elumärke:

$$R(k) = 0,8 * R(k - 1) + 0,2 * \sum_{i=1}^n a_i * E_i$$

Igale riiklikule registrile vastab valemis elumärk E_i , mis on väärtusega 0, kui isik eelmise aasta jooksul selles registris aktiivne ei olnud, ja väärtusega 1, kui ta selles registris (vähemalt üks kord) aktiivne oli. Kui indeksi väärtus on suurem kui lävend 0,7, loetakse isik residentide hulka kuuluvaks.

Avaldise kuuluvad kordajad a_i , lävend 0,7 ning parameetrite väärtused 0,2 ja 0,8 on määratud statistiliselt nii, et indeksipõhiselt määratud residendid oleksid võimalikult lähedased loendustingimuses sõnastatud residentide määratlusele. Statistilise hinnangu viga esitatud protseduuri korral on suurusjärgus 0,05%, st Eesti puhul u 700 isikut.

Indeksi väärtus arvutatakse kõigile isikutele, kes kuuluvad laiendatud üldkogumisse. Sinna kuuluvad isikud, kes olid viimase, 2011. aasta rahvaloenduse kogumis või Eesti rahvastikuregistris (alates aastast 2012). Igal aastal täiendatakse laiendatud üldkogumit Eesti rahvastikuregistrist saadava info põhjal. Laiendatud üldkogumisse kuuluvate isikute registreeritud elukoht võib olla nii Eestis kui ka välismaal või hoopis puududa, samuti võivad need isikud olla paigutatud rahvastikuregistri nn passiivsesse ossa. 2022. aastal arvutati indeks enam kui 1,8 miljoni isiku jaoks. See annab võimaluse määrata residendiks ka tagasipöördujad, kui neil on Eesti isikukood.

Indeks arvutatakse igal aastal aasta alguses elus olevate isikute jaoks, kasutades selleks valitud administratiivseid registreid (**Tabel 1**) ning leides kõigi isikute jaoks kõik eelmisel aastal omandatud elumärgid. Niisugusel viisil arvutatakse statistikaametis alates 2016. aastast Eesti rahvaarvu ja selliselt määratletud rahvaarv on 2–3% võrra väiksem rahvastikuregistri rahvaarvust, sest indeksipõhises rahvastikuarvestuses arvestatakse ka registreerimata rändega. Kuna iga-aastane rahvaarv arvutatakse indeksipõhiselt, moodustab residentide kogum ühtlasi ka REGREL-i isikute üldkogumi.

Tabel 1. Elumärkide selgitused ja registrid

Registri jrk nr	Elumärgi jrk nr	Register	Elumärgi nimetus	Selgitus
1	1	ETR	ETR	Isik oli 31. dets seisuga ETR-i väljavõttes (tal on kehtiv elamisõigus või töölouba)
2	2	EHIS	EHIS	Isik oli 31. dets seisuga õpilane (alus-, üld-, kutse-, kõrgharidus)
	3		EHIS_PEDA	Isik oli 31. dets seisuga pedagoog (alus-, üld-, kutse-, kõrgharidus)
	4		HUVIHARIDUS	Isik osales vähemalt ühes huviharidusega seotud tegevuses
3	5	TÖR	TOR	Isik oli TÖR-is vähemalt ühe päeva
4	6	STAR	STAR	Isik on STAR-is, st on saanud või taotlenud KOV-ilt mingisugust sotsiaaltoetust, sissetulekust sõltuvat toetust (nt toimetulekutoetus) jne
5	7	KVKR	KVKR	Isik oli kaitseväe- või asendusteenistuses
6	8	Liiklusregister	LR_JL	Isik tegi või vahetas juhiloa
	9		LR_OM	Isik on ostnud või müünud sõiduki, on olnud liisingusõiduki kasutaja või on olnud juriidiliselt isikult ostetud või juriidilisele isikule müüdnud sõiduki kasutaja
7	10	e-toimik	ET	Isik on osalenud kohtuistungil või ülekuulamisel; isik on toime pannud kuri- või väärteo ja sündmusega seostatud; isik on isiklikult võtnud vastu dokumendi, mille puhul kättesaamise info on nõutav (v.a elektroonilisel teel saadetud teated)
8	11	EMPIS	TK	Isik on olnud töötu või töötotsija
9	12	PKR/SKAIS	SKA_INST	Isik on riiklikul ööpäevaringsel erihoolekandel
	13		SOTS_TOET	Isikule või tema eestkostetavale on makstud riiklikku sotsiaaltoetust
	14		SKA_PENS	Isikule makstakse riiklikku pensioni Eesti pangakontole
	15		PERE_TOET	Isikule makstakse peretoetust või tal on laps, kelle eest seda makstakse

Registri jrk nr	Elumärgi jrk nr	Register	Elumärgi nimetus	Selgitus
	16		VANEMAH	Isikule makstakse vanemahüvitist või tal on laps, kelle eest seda makstakse
	17		SKA_P_TV	Isikul on kehtiv puue ja/või töövõimetustõend (k.a need, kellel pole määratud töövõimetuspension) vähemalt üheks päevaks
10	18	KIRST	HAMBARAVI	Isikule on kompenseeritud hambaravi või proteese
	19		RAVIARVE	Isikul on raviarve
	20		LAPSVABASTUS	Isik on vabastatud töölt sünnitamise või lapsendamise tõttu (tal on sünnitus- või lapsendamistõend) vähemalt üheks päevaks
	21		TOOVOIMETUS	Isikul on olnud töövõimetusleht (haigushüvitis, hooldushüvitis) vähemalt üheks päevaks
	22		KINDLUSTUS	Isikul on olnud haigekassa ravikindlustus vähemalt korra eelnenud aasta jooksul (v.a need, kellel olid ainult järgnevad kindlustused: isik kuni 19-aastaseks saamiseni, välismaa üliõpilane, Eesti pensionär teises EL-i liikmesriigis ja EL-i liikmesriigis elav pereliige)
11	23	RETS	DIGIRETSEPT	Isik on aasta jooksul välja ostnud digiretsepti (väljaostja, mitte see, kellele retsept kirjutati)
12	24	KMAIS	KMAIS	Isik on aasta jooksul vahetanud isikut tõendavat dokumenti. Isik on taotlenud dokumenti Eestis ning see on ka väljastatud Eestis, mitte mujal välisesinduses
13	25	KIR	VANGIS	Isik on viibinud vähemalt ühe päeva kinnipidamises või kriminaalhooldusel
	26		VANGI_KUL	Isik on külastanud Eesti vanglas olevat isikut
14	27	RR	ABIELU	Isik on Eestis abielu registreerinud
	28	RR	LAHUTUS	Isik on Eestis abielulahutuse registreerinud
15	29	SAP	SAP	Isik on vähemalt ühe päeva aastas olnud tööl riigiasutuses
16	30	TETRIS	TOOVOIM	Isikul on kehtiv vähenenud töövõime tõend ja/või ta on esitanud töövõime hindamise taotluse
	31	RR	EL_MUUTUS	Isik on aasta jooksul registreerinud uue elukoha Eestis eluruumi täpsusega (varasem eluruumi täpsusega registreeritud elukoht oli samuti Eestis)
17	32	Euroopa Sotsiaalfondi andmekorje	ESF	Isik on osalenud vähemalt ühe päeva jooksul aastas ESF-i tegevustes. Tegemist ei ole registriga, vaid ulatusliku uuringuandmestikuga (Euroopa sotsiaalfondi tegevustes osalejate andmekorje statistikaametis 2014–2025)
18	33	MKR	TSD	Isiku kohta on esitatud TSD lisa 1A: residendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed, kinnipeetud tulumaks, kohustusliku kogumispensionimakse ja töötuskindlustusmaksed, ning arvatud sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmaksed

1.2. Leibkondade üldkogum

Leibkonna määratlus

Leibkondade ja perekondade statistika on loenduse oluline osa. Traditsiooniliselt defineeritakse leibkonda majapidamisüksusena: leibkonna moodustavad ühel aadressil elavad isikud, kes majandavad koos. Leibkond võib koosneda ka ühest inimesest.

Registripõhisel loendusel pole võimalik tuvastada, kes koos majandavad, ning seetõttu on kasutusel aadressipõhine määratlus, kus leibkonna moodustavad isikud, kes elavad samal aadressil. Kuna vahel elab ühel aadressil rohkem traditsioonilisi leibkondi, siis on aadressipõhiseid leibkondi pisut vähem kui

traditsioonilisi. 2011. aasta loenduse analüüs näitas, et aadressipõhiseid leibkondi oli traditsioonilistest 7% vähem (Kütt, 2015).

Perekonna mõiste on loenduses kitsas ja hõlmab vaid tuumperekondi. Tuumperekond on üks järgnevatest: lasteta abielu- või vabaabielupaar, abielu- või vabaabielupaar nendega koos elava ühe või mitme lapsega, või üksikvanem ning temaga koos elav(ad) laps(ed). Kui vanema(te)ga koos elaval lapsel on endal partner või lapsed, ei loeta teda oma vanemate perekonda kuuluvaks (Euroopa Komisjon, 2017). Leibkonnas võib olla perekondi üks, mitu või mitte ühtegi. Esimesel prooviloendusel 2016. aastal selgus, et rahvastikuregistri (RR) elukohtadele tuginedes erineb leibkondade ja perekondade statistika 2011. aasta loenduse omast märgatavalt. Näiteks olid 2011. aasta loenduses 24% tuumperedest üksikvanemaga pered ja 76% abielu- või vabaabielupaaride pered. Neli aastat hilisemas prooviloenduses oli üksikvanemate peresid 41% ja paaride peresid 59% (Statistikaamet, 2017).

Moonutuse põhjus peitub RR-i elukohtaandmete kvaliteedis. Teada on, et RR-is on õige elukoht u 80% isikutest (Äär, 2017). Sageli elavad sama perekonna liikmed RR-i andmetel eri aadressidel. Kui näiteks kahe lapse ja kahe vanemaga peres on ema registreeritud samale aadressile ühe lapsega ning isa mõnele teisele aadressile teise lapsega, paistab registris olevat kaks üksikvanemaga perekonda. Et statistika poleks kallutatud, on oluline tuvastada pered ka siis, kui nad RR-i andmetel koos ei ela.

Tuumperekondades on isikute vahel kaht tüüpi seoseid: laste ja vanemate vahel ning partnerite vahel. Sealjuures on RR-is väga hästi kaetud laste seosed vanematega ning abielud. Vabaabielupartnerite tuvastamine on oluliselt keerukam, kuid registreerite abil enamasti siiski võimalik.

Partnerlusindeks

2017.–2018. aastal töötati statistikaametis välja partnerlusindeksi meetodika, mille eesmärk oli erinevaid administratiivallikaid kasutades leida partnerid, kes elavad rahvastikuregistri järgi lahus. Lähenemine on analoogne residentsusindeksiga, kus registritesse jäetud n-ö elumärkide järgi (nt töö käimine, arstikülastus, auto ostmine) on võimalik üsna täpselt kindlaks teha, kes elab püsivalt Eestis ja kes mitte. Elumärkide asemel otsitakse n-ö partnerlusmärke, mis ühendaksid omavahel kaht potentsiaalset partnerit (st kaht eri soost täiskasvanut, kes pole omavahel sugulased). Partnerlusmärkideks on näiteks abielu, ühised lapsed, ühiselt võetud kodulaen, registreeritus samale aadressile ja sama auto kasutamine. Infot pakuvad ka märgid, mis osutavad, et kooselu on ebatöenäoline: näiteks lahusus või elatisvaidlus.

Partnerlusindeks on skoor, mis kirjeldab tõenäosust, et kaks isikut on partnerid. Oma olemuselt on see märkide (märk on enamasti tunnus väärtustega 0 või 1 vastavalt sellele, kas märk esineb või mitte) kaalutud summa, mis arvestab ka märkide tekkimise aega ja isikute vanusevahet. Kaalumise on oluline, sest märgid ei ole võrdsed: näiteks abielus inimesed on enamasti partnerid, kuid sama auto kasutajad võivad olla ka lihtsalt kolleegid. Märkide kaal hinnatakse, tuginedes kahele suurele iga-aastasele leibkondade uuringule: Eesti sotsiaaluuringule ja Eesti tööjõu-uuringule. Kui kaal on teada, saab partnerlusindeksi välja arvutada mistahes paari jaoks rahvastikus. Nii nagu residentsusindeksis, pole ka siin ühegi konkreetse märgi olemasolu või puudumine otsustava tähtsusega, oluline on kõikide märkide kaal kokku. (Tiit, Visk, Levenko, 2018; Visk, 2019)

2018. aastal korraldatud leibkondade kontrolluuringus suutis partnerlusindeks korrektselt tuvastada 84% tegelikest paaridest ning perekondade statistika täpsus paranes märkimisväärselt. Uuringu andmetel olid 22% peredest üksikvanemaga pered, registreerite ja partnerlusindeksi abil saadud tulemus oli sarnane – 24%. Ainult RR-i elukohale tuginedes oleks üksikvanemaga peresid olnud 40%. (Visk, Lehto, 2019)

RR-i järgi lahus olevate partnerite paigutamisel ühte leibkonda jääb õhku küsimus, mis on selle leibkonna elukoht. Kas nad elavad mehe või naise registreeritud elukohas? Või hoopis korteris, mille elektrileping on mehe nimel? Või naisele kuuluvas majas?

Paiknemisindeks

Paiknemisindeks on mõeldud vastamaks kahele küsimusele: kus inimene elab ja kellega koos. Teisisõnu, samal ajal leitakse inimeste jaotus leibkondadesse ning nende elukohad. Võrreldes partnerlusindeksiga on

tegemist üldisema lähenemisega. Paiknemisindeksi töökaik on lahti seletatud alapeatükis 2.1. Alaline elukoht (*place of usual residence*) teema jaotuse all ning eraldiseisvas metoodika dokumendis¹.

1.3. Eluruumide üldkogum

Eluruumide üldkogumi moodustavad asustatud ühiseluruumid, asustatud muud elamuüksused ja kõik tavaeluruumid (nii asustatud kui asustamata).

Allikad

ADS – eluruumide aadressiobjektid, nende koodid;
EHR – info hoone kasutusotstarbest;
Kloostrid – info kloostrite asukohtadest;
STAR – info asenduskodude asukohtadest;
SKA – info hoolekandeesutuste asukohtadest;
KIR – info vanglate ja vanglakambrite asukohtadest.

Eluruumide üldkogumi moodustamise lühikirjeldus

Eluruumide üldkogumi andmete põhiallikas on ADS. ADS-i aadressiobjektidest valitakse loenduse momendil kehtivad hooned ja hooneosad ehk lai eluruumide üldkogum. Allpool definitsioonide osas selgitatakse, millised hooned ja hooneosad liigitatakse eluruumide üldkogumisse ja millised mitte.

Liigitusaluse kontrollimiseks lingitakse lai eluruumide üldkogum EHR-i ja loenduse isikute üldkogumiga. ADS ja EHR lingitakse EHR_KOOD-i ja OSA_KOOD-i järgi, mis on vastavalt hoone ja hooneosa koodid (EHR-is on kõikidel hoonetel ja hooneosadel olemas kood vastavalt EHR_KOOD ja OSA_KOOD. ADS-is on see kood olemas ainult nendel objektidel, mis on lingitud EHR-iga aadressiobjektidel). ADS ja loenduse isikute elukohad lingitakse ADS_OID järgi.

Aadressiobjekti identifikaatoril ADS_OID näitavad esimesed kaks tähte, kas objekt on hoone või hooneosa: EE või ME tähendab, et objekt on hoone; ER või MR näitab, et tegemist on hooneosaga.

Hoonete ja hooneosade tüüpide definitsioonid:

- EE – elukondlik hoone, EHR-is vastab see hoonele nimetusega elamu või osadel juhtudel ka mitteelamu;
- ME – mitteelukondlik hoone, EHR-is vastab see hoonele nimetusega mitteelamu või osadel juhtudel ka elamu;
- ER – eluruum, EHR-is vastab see hooneosale nimetusega korter;
- MR – mitteeluruum, EHR-is vastab see hooneosale nimetusega mitteeluruum.

Registripõhisel rahvaloendusel moodustatakse hoone tüüp (elamu või mitteelamu) kõigepealt EHR-i andmetele tuginedes ja kui EHR-iga linki pole, siis kasutatakse ADS_OID esimest kaht tähte.

Aadressiobjektid, mis vastavad alltoodud tingimustele, moodustuvad eluruumide üldkogumi.

Esimesena saab määrata **ühiseluruumid** ehk ruumid, mis on elupaigana ettenähtud suurele inimrühmale või paljudele leibkondadele ning mida vähemalt üks isik kasutab loenduse ajal alalise elukohana. Registripõhisel loendusel saab selle grupi moodustada eluruumide üldkogumist, kasutades järgmisi tingimusi:

- asustatud hooneosad hoones, mille kasutusotstarve on EHR-i järgi „Hoolekandeesutuste ja ühiselamute hooned“;
- asustatud hooneosad kloostrite hoonetes;
- asenduskodud (STAR);
- erihooldekodud (SKA);
- kinnipidamisasutuste aadressid (KIR);
- eluruum, mida loenduse hetkel kasutas alalise elukohana vähemalt 16 inimest.

¹ Leibkonnad ja elukohad registrites: <https://www.stat.ee/sites/default/files/2022-05/Paiknemisindeksi%20metoodika.pdf>

Järgnevalt määratakse **muud elamuüksused** ehk majakesed, haagissuvilad, paatmajad, küünid, veskid, koopad või muud varjualused, mida kasutatakse elamiseks loenduse ajal. Registripõhisel loendusel määratakse eluruumid muuks elamuüksuseks juhul, kui hooneosa, mille aadressiobjekti tüüp on mitteiluruum, on oma elukoha registreerinud isik, kes ei ela ühiseluruumis.

Viimasena määratakse **tavaeluruumid**, mis on kas korter, ühepereelamu, isoleeritud osa eramust, ridaelamu- või paarismajaboks; loenduse hetkel võib see olla asustatud või vaba. Eluruum loetakse tavaeluruumiks, kui see ei ole ühiseluruum ega muu elamuüksus, kuid on kas ühepereelamu (v.a asustamata suvila) või hooneosa, mille aadressiobjekti tüüp on korter ehk ADS_OID esimesed kaks tähte on ER.

Eluruumide üldkogumi eluruum on elupaik ühele leibkonnale, mille aadressiobjekt on kas ühepereelamu, korter hoones või asustatud mitteiluruum (**Tabel 2**).

Tabel 2. Eluruumide üldkogumi jaotus ja selgitused

Eluruumid	Hoone	Ühepereelamu ehk ühe korteriga või ilma korteriteta hoone, mille EHR-i kasutusotstarve on „ühe korteriga elamu“, v.a asustamata suvila
	Korter	Hooneosa, mille aadressiobjekti tüüp on ER
	Mitteiluruum	Asustatud hooneosa, mille aadressiobjekti tüüp on MR

2. Isikute kohta käiv info (EL-is kohustuslik)

Järgnevalt on esitatud ülevaade isikute kohta käivate loendustunnuste meetodikatest, mis on koostatud vastavalt rahva ja eluruumide loendust käsitlevates Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud nõuetele. Aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 763/2008 (9. juuli 2008) rahva ja eluruumide loenduste kohta. Määruses sätestatud kohustuslike tunnuste nimedele on sulgudes lisatud ingliskeelsed vasted, mille alusel on võimalik leida vastavad tunnuste kirjeldused nii nimetatud määrusest kui ka komisjoni rakendusmäärustest (nt (EL) 2017/543 ja (EL) 2019/2181).

2.1. Alaline elukoht (*place of usual residence*)

Definitsioon

Elukoht loetakse alaliseks, kui loenduse hetkel on isik elanud või kavatseb elada kõnealuses elukohas vähemalt 12 kuud. Juhul kui selles elukohas elamise kavatsust mõõta ei ole võimalik, lubatakse alaliseks elukohaks märkida see elukoht, kuhu isik on registreeritud.

Erandid

a) Kui isik elab aasta jooksul tavaliselt rohkem kui ühes elukohas, on tema alaliseks elukohaks see, kus ta veedab enamiku aja aastast, olenemata sellest, kas see elukoht asub mujal samas riigis või välismaal. Ent isiku jaoks, kes töötab nädala sees kodukohast eemal ja naaseb nädalavahetusel perekonna elukohta, on alaliseks elukohaks tema perekonna elukoht, olenemata sellest, kas tema töökoht asub mujal samas riigis või välismaal.

b) Esimese ja teise taseme haridust andvate koolide õppurite, kes enamiku kooliaastast kodunt eemal viibivad, ükskõik kui sageli nad perekonna elukohta naasevad, alaliseks elukohaks on perekonna elukoht, olenemata sellest, kas nad omandavad haridust mujal samas riigis või välismaal.

c) Kolmanda taseme haridust omandavate õppurite, kes enamiku kooliaastast oma kõrgkooliõpingute vältel kodunt eemal viibivad, alaliseks elukohaks on õppeaasta vältel kehtiv aadress, ükskõik kas tegemist on asutuse (näiteks ühiselamu) või eramajutusega, olenemata sellest, kas nad omandavad haridust mujal samas riigis või välismaal. Kui haridust omandatakse samas riigis, võib erandjuhul pidada alaliseks elukohaks ka perekonna elukohta.

d) Asutust peetakse sealsete elanike alaliseks elukohaks juhul, kui elanikud on loenduse ajaks seal elanud või tõenäoliselt elavad seal vähemalt 12 kuud.

e) Ajateenija ning sõjaväekasarmus või -laagris elava sõjaväelase elukohaks loetakse koht, kus ta enamiku ööpäevasest puhkeajast veedab.

f) Kodutute või peavarjuta isikute, rändrahva liikmete, hulkurite ning püsiva elukohata isikute alaliseks elukohaks peetakse loenduspaika.

g) Lapse, kes elab vaheldumisi kahes elukohas (näiteks kui vanemad on lahutatud), alaliseks elukohaks peetakse seda, kus ta veedab enamiku oma ajast. Kui mõlema vanema juures veedetakse võrdne aeg, on alaliseks elukohaks see, kus laps loenduse hetkel ööbib; või alternatiivina see leibkond, kus on lapse seaduslik või registrijärgne elukoht.

h) Loendatakse ka meremehed ja kalurid, kelle alaline elukoht on riigis, kuid kes rahvaloenduse ajal on merel (kaasa arvatud need, kellel puudub muu elukoht peale laeva pardal ette nähtud ööbimiskoha).

i) Loendatakse ka isikud, kes viibivad riigis ebaseaduslikult või dokumentideta, samuti varjupaiga-taotlejad ja isikud, kes on taotlenud pagulase staatust või muud samalaadset rahvusvahelist kaitset; või sellise staatuse või kaitse saanud, tingimusel, et nad vastavad alaliselt riigis elamise kriteeriumidele. Eesmärgiks ei ole neid isikuid teistest eristada, vaid tagada, et nad ei jääks loendusest välja.

j) Loendatakse lapsed, kes on sündinud kaheteistkümneme kuu jooksul enne loenduse vaatlusaega ja kelle pereliikmed elavad vaatlusajal alaliselt riigis.

k) Loendatakse ka isikud, kelle riigis viibimise kestus (tegelik ja/või kavatsetud) on täpselt üks aasta. Sõjaväelased, mereväelased ja diplomaatiline personal ning nende pereliikmed.

l) Riigis viibivad välisriigi sõjaväelased, mereväelased ja diplomaatiline personal ning nende pereliikmed jäetakse olenemata nende riigis viibimise kestusest riigi alalise elanikkonna hulgast välja.

m) Kui välisriigis viibivate sõjaväelaste, mereväelaste ja diplomaatilise personali ning nende pereliikmete välisriigis viibimise kestust on võimalik kindlaks teha, kehtivad järgmised reeglid:

- kui nad elavad välismaal vähem kui 12 kuud ja kavatsevad naasta oma lähtekohta, jaotatakse nad riigi piires vastavalt alalise elukoha reeglitele. Eelkõige võib neid jaotada järgmiselt (kahanevas tähtsusjärjekorras): 1) nende perekonna elukoha aadress riigis, kui see on olemas, või 2) riigi piires asuv teenistukoht, kuhu nad olid enne riigist lahkumist määratud;
- kui nad elavad välismaal vähemalt 12 kuud või kui nad ei kavatse pöörduda tagasi oma lähtekohta (isegi kui nad pöörduvad 12 kuu jooksul riiki tagasi), omistatakse neile lähteriigis nn virtuaalne koht (*extra-region*).

Alalise elukoha määramise kohaselt peetakse ajutiselt eemal viibivaks ja seega kogurahvastiku hulka kuuluvaks isikuid, kes muidu elavad loenduskohas, kuid parajasti ei viibi seal või eeldatavasti ei viibi seal loendamise ajal vähem kui ühe aasta jooksul. Ent ajutiselt eemal viibivaks ei peeta isikuid, kes elavad või eeldatavasti elavad väljaspool loenduspaika ühe aasta või kauem, ning seepärast arvatakse nad kogurahvastikust välja. See, kui sageli ja kui pikalt nad oma perekonda külastavad, tulemust ei mõjuta.

Isikuid, keda loendatakse, kuid kelle puhul ei ole loenduskohas täidetud alalise elukoha kriteeriumid, st nad ei ela või eeldatavasti ei ela katkematu 12-kuulise ajavahemiku vältel loenduspaigas, peetakse ajutiselt kohal viibivaks ning seepärast ei arvestata neid alalise elanikkonna hulka.

Geograafiline piirkond		GEO.N. ²	GEO.M.	GEO.H.
0.	Kokku	0.	0.	0.
x.	Kõik NUTS3 piirkonnad		x.	x.
x.x.	Kõik LAU2 piirkonnad			x.x.

Eestis kuuluvad LAU2-sse kohalikud omavalitsused (KOV).

NUTS3 tase koondab maakonnad järgmisteks gruppideks:

- Põhja-Eesti: Harjumaa
- Lääne-Eesti: Hiiumaa, Läänemaa, Pärnumaa ja Saaremaa
- Kesk-Eesti: Järvamaa, Lääne-Virumaa ja Raplamaa
- Kirde-Eesti: Ida-Virumaa
- Lõuna-Eesti: Jõgevamaa, Põlvamaa, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa, Võrumaa

Allikad

Alalise elukoha kokkupanemiseks kasutatakse järgmisi registreid: E-toimik, KIRST, liiklusregister, MKR, RETS, RR, STAR, Elering, TETRIS, VANGIS, KR, REL2011, EHIS, KMAIS, KOPIS ja TÖR.

Algoritm

Registripõhisel loendusel määratakse alaline elukoht, kasutades paiknemisindeksi meetodikat, mis on arenenud välja teisel prooviloendusel kasutatud partnerlusindeksi ideest. Paiknemisindeks on mõeldud vastama kahele küsimusele: kus ja kellega koos inimene elab. Teisisõnu, samal ajal leitakse inimeste jaotus leibkondadesse ning nende elukohad.

Paiknemisindeksi töökäik on järgmine: eri andmekogudest kogutakse märke, mis võiksid viidata, kas kaks inimest elavad samas leibkonnas (**Tabel 3**). Sellisteks märkideks on muuhulgas ka partnerlusmärgid, kuid

² Komisjoni rakendusmäärustes on iga rahvaloenduse tunnuse jaoks sätestatud kohustuslikud jaotused ning neid tähistavad lühendid (vt nt määrus (EL) 2017/543).

erinevalt partnerlusindeksist ei seata piiranguid isikute soole, vanusele ega sugulusele. Seega sobivad isikuid siduvateks märkideks ka vanemlus või lapsetoetuse maksmine last hooldavale täiskasvanule.

Ka on olulised märgid, mis seovad isikut mingite kohtadega (**Tabel 4**), olgu need siis võimalikud elukohad (nt aadress RR-is, omand, elektrivõrguga liitumise aadress), või märgid, mis näitavad lihtsalt, millises kandis inimene elab (nt perearst, töökoht, kool; apteek, kust on ostetud digiresept).

Tabel 3. Isikuid siduvad märgid

Andmekogu	Seos isikute vahel
E-toimik, maksekäsu kiirmenetluse infosüsteem	Isikud on elatisvaidluses <i>samal poolel</i> (nt elatise saaja ja laps, kelle eest elatist makstakse)
	Isikud on elatisvaidluses <i>vastaspooltel</i> (nt elatise saaja ja maksja)
Ravikindlustuse andmekogu	Üks isik on loendusmomendile eelnenud aastal hooldanud teist
Liiklusregister	Isikud on seotud sama sõidukiga (nt auto omanik ja kasutaja)
Maksukohustuslaste register	Isikud on ühiselt võtnud eluasemelaenu (panga esitatud info intresside maksutagastuse jaoks)
	Isik on esitanud tuludeklaratsioonis teise isiku koolituskulud
	Isik sai tulumaksuvabastust kahe või enama lapse eest. Lapse ja deklaratsiooni esitaja vahel on seos.
	Üks abikaasa on kandnud teisele üle maksuvaba tulu
Retseptikeskus	Üks isik on teisele välja ostnud digiresepti
Rahvastikuregister	Isikud on abielus
	Isikud on lahutatud
	Üks isik on teise ema
	Üks isik on teise isa
	Täiskasvanu on teise täiskasvanu eestkostja
	Laps on vanemast eraldatud
	Isikul on osaline või piiratud lapse vara- ja/või isikuhooldusõigus
	Isikul on lapse täielik vara- ja isikuhooldusõigus
	Isik saab lapse eest peretoetust
	Isik saab lapse eest vanemahüvitist
	Täiskasvanu saab puudega täiskasvanu hooldamise eest lisapuhkust
Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister	Isikud on saanud sama leibkonna koosseisus toimetulekutoetust
Sotsiaalkaitse infosüsteem	Isik saab lapse eest peretoetust
	Isik saab lapse eest vanemahüvitist
	Täiskasvanu saab puudega täiskasvanu hooldamise eest lisapuhkust

Tabel 4. Isikuid ja kohti siduvad märgid

Andmekogu	Seos isiku ja koha vahel	Koha täpsus
Elering	Isikul on aadressil elektrileping	Võimalik elukoht
Töötuna ja töötusijana arvel olevate isikute ning tööturuteenuste osutamise register	Isiku elukoht	Võimalik elukoht
	Isiku postiaadress	Võimalik elukoht
Vangiregister	Kriminaalhooldusel oleva isiku elukoht	Võimalik elukoht
Kinnistusraamat	Isikule kuuluv kinnisvara	Võimalik elukoht
Rahvastikuregister	Isiku registreeritud elukoht	Võimalik elukoht
	Isiku lisa-aadress	Võimalik elukoht

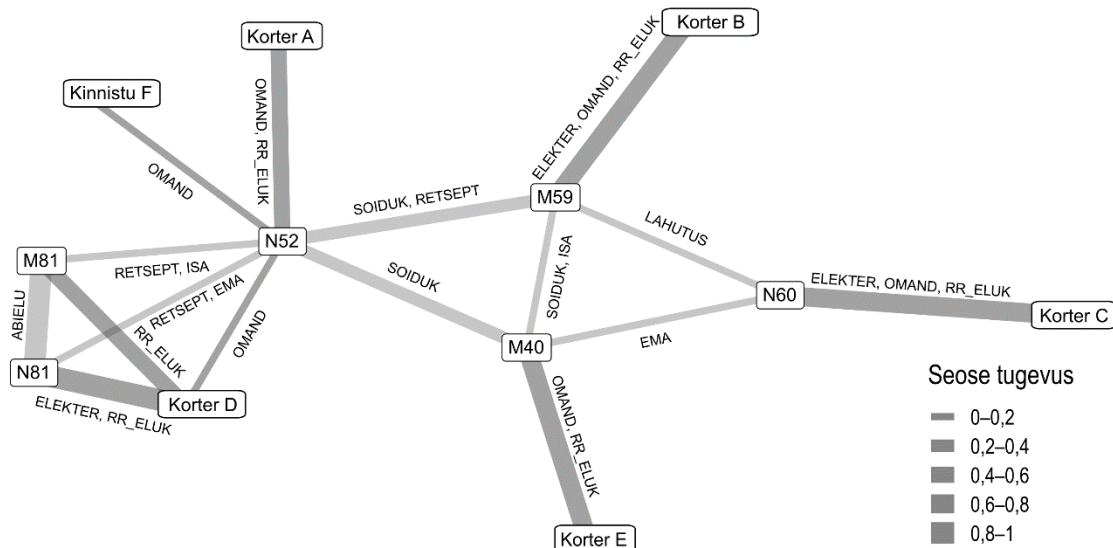
Andmekogu	Seos isiku ja koha vahel	Koha täpsus
	Isiku varasemad elukohad	Võimalik elukoht
	Isiku viibimiskoht (nt ühiselamu)	Võimalik elukoht
2011. aasta rahva- ja eluruumide loendus	Isiku ning tema ema aadressid	Võimalik elukoht
Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister	Isiku elukoht	Võimalik elukoht
Maksukohustuslaste register	Isiku eluasemelaenuga ostetud kinnisvara	Võimalik elukoht
Eesti hariduse infosüsteem	Lasteaialapse lasteaed	KOV
	Kutse- või kõrgkooli õppuri kool	KOV
	Üldhariduskooli õpilase kool	KOV
	Pedagoogi töökoht	KOV
Ravikindlustuse andmekogu	Isiku külastatud hambaraviasutus	KOV
	Isiku külastatud raviasutus	KOV
	Isiku perearst	KOV
Isikut tõendavate dokumentide andmekogu	Isikut tõendava dokumendi kättesaamise koht	KOV
Kohustusliku kogumispensioni register	Teise pensionisambaga liitunu aadress	KOV
Retseptikeskus	Apteek, kust isik on välja ostnud digiretsepti	KOV
Töötamise register	Isiku töökoht	KOV

Edasi hinnatakse tõenäosust, et isikud, keda mingi märk seob, ka tegelikult koos elavad. Analoogselt partnerlusindeksiga on tegeliku kooselamise info teada suurtest leibkonnauuringutest: Eesti sotsiaaluuringust ja Eesti tööjõu-uuringust. Uuringuandmete põhjal hinnatakse mudeli parameetreid ning seejärel arvutatakse tõenäosused kõikidele registritest leitud isikute paaridele.

Sarnaselt arvutatakse tõenäosust, et isik elab teatud kohas. Sealjuures võetakse arvesse nii seoste olemasolu konkreetse aadressi ja omavalitsusega kui ka kaugust isiku töökohast, koolist või lasteaiaist.

Isikuid, kohti ja nendevahelisi seoseid saab matemaatiliselt kirjeldada graafina. Graafid koosnevad tippudest ja neid ühendavatest servadest. Näiteks võib vaadelda graafina sotsiaaltõrkestikke, kus tipud moodustuvad inimestest ja servad tekivad sõprade vahel. Mõnikord omistatakse servadele kaal. Näiteks transpordis võib kaht geograafilist punkti (tippu) ühendava tee (serva) kaaluks olla teepikkus. Praegusel juhul on tippudeks inimesed ja kohad ning servadeks nendevahelised seosed. Kaaluks on statistiliselt hinnatud tõenäosus, kas kaks isikut elavad koos või kas isik elab nimetatud kohas (

Joonis 1).

Joonis 1. Fragment isikute ja kohtade graafist. Isikuid märkivatel tippudel on märgitud isiku sugu ja vanus. Joone laius märgib tõenäosust, et isikud elavad koos (heledad jooned) või isiku elamist nimetatud kohas (tumedad jooned). Servade sildid näitavad seose iseloomu: RETSEPT – üks isik on ostnud välja teise isiku digiretsepti, RR_ELUK – rahvastikuregistri järgne elukoht, SOIDUK – isikud on seotud sama sõidukiga, nt sama auto kasutajad. Joonis on varem ilmunud ajakirjas Akadeemia (Tiit, Visk, Maasing, Levenko, Lehto, 2021).

Sotsiaalvõrgustike analüüsis on olulisel kohal kogukondade tuvastamine (*community detection*). Matemaatilises mõttes otsitakse hulka tippe, mis on omavahel tugevalt ning teiste tippudega nõrgalt seotud. Ka leibkonda koos selle elukohaga võib vaadelda sellise alamgraafina. Paiknemisindeksi tuum ongi isikute ja kohtade graafi jaotamine kogukondade tuvastamise algoritmi abil alamgraafideks, mis sisaldavad üht või mitut isikut ja vähemalt üht võimalikku elukohta. Samas alamgraafis olevad isikud moodustavad leibkonna ning selles alamgraafis on ka nende elukoht.

Kui ühe leibkonnaga on seotud mitu elukohta, valitakse nende hulgast välja tõenäolisim. Selleks arvestatakse leibkonnaliikmete kaalu seoses iga kohaga, elektritarbimist, elukoha suurust ja mugavusi (keskküte, vannituba, WC, vesi). Elektritarbimise andmed on pärit Eleringist, suuruse ja mugavuste andmed ehitisregistrist. Kuigi paiknemisindeks kaasab valikusse palju registreid, siis enamasti on isikutel tugevaim seos RR-i elukohaga. Näiteks 2022. aastal jättis paiknemisindeks 74% isikutest nende RR-i elukohta.

Kirjeldatud algoritmi rakendatakse tavaleibkondadesse kuuluvatele inimestele. Eraldi tehakse kindlaks isikud, kes on teadaolevalt kodutud või elavad mõnes asutuses, st kuuluvad asutusleibkonda. Kodutute andmed on küsitud kohalikest omavalitsustelt, hooldekodude ja erihooldekodude andmed pärinevad sotsiaalkaitse infosüsteemist, asenduskodude andmed sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrist, vangide andmed vangiregistrist. Kloostrielanikud tuvastatakse RR-i elukoha aadressi järgi. Lisaks kasutatakse RR-i viibimiskoha aadresse – 2019. aastal jõustunud uue rahvastikuregistri seaduse järgi on mitmetel asutustel, sh hoolekandeaasutustel, kohustus seal viibivatest asukatest RR-ile teada anda.

2.2. Sugu ja vanus (*sex and age*)

Definitsioon

Tunnused „sugu“ ja „vanus“ on ette nähtud kõikide isikutele viitavate kogusummade või vahesummade liigendamiseks. „Vanus“ on inimese vanus täisaastates loendusmomendil (31.12.2021 kell 00:00).

Allikad

Sugu ja sünniaeg määratakse isiku Eesti isikukoodist, mille allikaks on RR.

Algoritm

Sugu ja sünniaeg (aasta, kuu, kuupäev) määratakse isikukoodi seitsmest esimesest numbrist.

Isikukoodi esimese numbriga tähendus: 1 – vahemikus 1800–1899 sündinud mees, 2 – vahemikus 1800–1899 sündinud naine, 3 – vahemikus 1900–1999 sündinud mees, 4 – vahemikus 1900–1999 sündinud naine, 5 – vahemikus 2000–2099 sündinud mees, 6 – vahemikus 2000–2099 sündinud naine. Teine ja kolmas number tähistavad sünniaasta kahte viimast kohta; neljas ja viies number sünnikuud (01 – jaanuar, 02 – veebruar jne) ning kuues ja seitsmes number sünnikuupäeva.

2.3. Seaduslik perekonnaseis (*legal marital status*)

Definitsioon

Perekonnaseisu määratakse isiku (seadusliku) perekonnaseisuna (s.o perekonnaseis *de jure*).

Isik liigitatakse vaatluskuupäeval kehtiva kõige uuema perekonnaseisu järgi.

Seaduslik perekonnaseis		LMS.L.	LMS.H.
0.	Kokku	0.	0.
1.	Ei ole kunagi olnud abielus ega registreeritud kooselus	1.	1.
2.	Abielus või registreeritud kooselus	2.	2.
3.	Lesk või isik, kelle registreeritud kooselu lõppes seoses partneri surmaga (ei ole uut abielu ega uut kooselu registreerinud)	3.	3.
4.	Lahutatud või isik, kelle registreeritud kooselu on ametlikult lõpetatud (ei ole uut abielu ega uut kooselu registreerinud)	4.	4.
5.	Täpsustamata	5.	5.

REGREL-i momendi seisuga samasooliste ja vastassooliste registreeritud kooselu alamjaotusi moodustada ei ole võimalik. Kooseluseadus kehtib alates 01.01.2016, kuid rakendussätted puuduvad ja seetõttu ei ole andmeid registritesse kogutud.

Allikad

Seadusliku perekonnaseisu andmete aluseks on RR ja REL2011.

Algoritm

RR-i perekonnaseis loetakse prioriteetseks, sest see on dokumendipõhine; REL2011 andmetega täiendatakse perekonnaseisu vaid siis, kui inimest RR-is ei ole. 15–17-aastased (k.a) loetakse vallalisteks, kui eelneva põhjal neile muud perekonnaseisu ei saa omistada. Alla 15-aastased loetakse vallalisteks olenemata sellest, mis on nende perekonnaseis RR-is või REL2011-s.

2.4. Sünniriik (*country of birth*)

Definitsioon

Sünnikoha andmete kogumisel võetakse aluseks ema alaline elukoht lapse sünni ajal, või kui see ei ole võimalik, siis koht, kus laps sündis. Sünniriigi kohta kogutakse andmed loendusmomendil kehtivate rahvusvaheliste piiride alusel.

Allikad

Sünniriigi kohta käivad andmed pärinevad RR-ist (sünniriik ja ema elukoht sünnihetkel), statistikaameti sündide andmetest (RAAB) ja REL2011-st. RR-ist on kasutusel aastavahetuse väljavõtted aastast 2005.

Algoritm

Sünniriigi algoritm on sünniaastati erinev.

- Enne 1970-ndat aastat sündinutele omistatakse sünniriik REL2011 andmete põhjal, ja kui neist andmetest ei piisa, siis RR-i sünniriigi andmetest.
- 1971.–2011. aastal sündinute jaoks kasutatakse RR-ist mõlemat sünniriigi tunnust ning REL2011 andmeid. Esimesena kasutatakse REL2011 andmetest pärinevat infot, seejärel RR-i sünniriigi infot ja kolmandana infot, mis on olnud isiku ema elukoht sünnitamise hetkel RR-is.
- Pärast 2011. aastat sündinutele määratakse Eesti sünniriigiks neile lastele, kes on olnud statistikaametis Eestis sündinuna arvel. Välisriigis sündimise info võetakse RR-i sünniriigi infost ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis arvestatakse ema elukohta sünnituse hetkel RR-is.

2.5. Kodakondsus (country of citizenship)

Definitsioon

Kodakondsust määratletakse üksikisiku ja tema riigi vahelise erilise õigusliku sidemena, mis on omandatud sünniga või naturalisatsiooni korras kas avalduse või valiku alusel, abielludes või mõnel muul viisil riiklikele õigusaktidele vastavalt.

Kahe või enama kodakondsusega isik liigitatakse ainult ühe kodakondsuse järgi, mis määratakse kindlaks järgmises tähtsuse järjekorras:

1. andmeid esitav riik;
2. kui isikul ei ole andmeid esitava riigi kodakondsust, siis muu EL-i liikmesriik;
3. kui isikul ei ole muu EL-i liikmesriigi kodakondsust, siis muu riik väljaspool EL-i.

Kui inimesel on topeltkodakondsus ja mõlemad riigid on Euroopa Liidu liikmed, ent kumbki ei ole andmeid esitav riik, otsustavad liikmesriigid, millise kodakondsuse alusel isik liigitada.

Allikad

Kodakondsuse määramise aluseks on RR-i, REL2011 ja LTR-i andmed.

Algoritm

RR-i kodakondsus loetakse prioriteetsemaks, sest see on dokumendipõhine; REL2011 andmetega täiendatakse kodakondsust vaid siis, kui üldkogumisse kuuluvat inimest RR-is ei ole. Lisaks täiendatakse alates 01.01.2021 andmeid LTR-ist ehk lühiajalise töötamise registrist.

2.6. Alaline elukoht aasta enne loendust (*place of usual residence one year prior to census*)

Definitsioon

Tunnus „alaline elukoht aasta enne loendust“ näitab, kas isik on aasta jooksul oma elukohta muutnud või mitte. Võrdlemiseks on arvestatud aastatagust alalist elukohta loendusmomendil kehtinud haldusjaotuse piirides.

Alaline elukoht aasta enne loendust			ROY
0.	Kokku		0.
1.	Alaline elukoht pole muutunud		1.
2.	Alaline elukoht on muutunud		2.1.
	2.1.	Alaline elukoht on muutunud riigi sees	2.1.
	2.1.1.	Alaline elukoht oli aasta enne loendust samas NUTS3 alas, kus asub praegune alaline elukoht	2.1.1.
	2.1.2.	Alaline elukoht oli aasta enne loendust väljaspool seda NUTS3 ala, kus asub praegune alaline elukoht	2.1.2.
	2.2.	Immigreerunud väljastpoolt Eestit	2.2.
3.	Teadmata		3.
4.	Ei kohaldata		4.

Allikad

Tunnuse moodustamise algandmeteks on loendusaasta ja sellele eelnenud aasta (aasta enne loendust) residendid ja nende alalised elukohad.

Algoritm

Esmalt kaasajastatakse aastatagustes andmetes isikute anonüümitud isikukoodid, et ühendada aastatagune info praegusega. Seejärel kaasajastatakse aastatagustes andmetes isikute alalise elukoha aadressid.

Alla 1-aastastele isikutele seda tunnust ei kohaldata.

Isikutele, kes ei olnud residendid aasta tagasi, määratakse tunnuse väärtuseks „Immigreerunud väljastpoolt Eestit“.

Kui isik oli resident aasta tagasi, siis kontrollitakse elukoha olemasolu. Kui isiku elukoht loendusmomendil või aasta tagasi oli teadmata, siis määratakse tunnuse väärtuseks „Teadmata“.

Kui isiku elukoht on mõlemal aastal teada, siis võrreldakse elukohti. Kui elukoht mõlemal aastal on sama, siis määratakse tunnuse väärtuseks „Alaline elukoht pole muutunud“. Kui eri aastate elukohad ei kattu, kontrollitakse, kas aastatagune elukoht on samas NUTS3 regioonis kus praegune. Kui mitte, siis määratakse tunnuse väärtuseks „Alaline elukoht oli aasta enne loendust väljaspool seda NUTS3 ala, kus asub praegune alaline elukoht“. Vastasel juhul „Alaline elukoht oli aasta enne loendust samas NUTS3 alas, kus asub praegune alaline elukoht“.

2.7. Töökoha asukoht (*location of place of work*)

Definitsioon

Töökoha asukoht on hõivatu põhitöökoha asukoht. Põhitöokoht on töökoht, kus isik 2021. aasta viimasel täispikal tööpäeval (13.–19. detsember 2021) töötas TÖR-i andmetel, suurema töökoormusega või sai suuremat tasu ja see on määratud hõiveseisundi määramise käigus. Kui isik töötab allüksuses, mille asukoht erineb tööandja peamisest asukohast, siis määratakse isiku töökoha asukohaks allüksuse asukoht. Riigi sees määratakse isiku töökoha asukoht aadressi tasemel.

Töökoha asukoht		LPW.N.	LPW.L.
0.	Kokku	0.	0.
1.	Eesti territooriumil	1.	1.
2.	Ei asu Eesti territooriumil	2.	2.
3.	Töökoha asukoht teadmata (teadmata, kas Eesti piires või väljaspool)	3.	3.
4.	Ei kohaldata (ei tööta)	4.	4.

Allikad

Töökoha asukoha määramise aluseks on andmed järgmistest andmekogudest: TÖR, SPI, FIDEK-i vorm E, FIDEK-i vorm A, EVKONTO, ARIREG ja isikute üldkogum. Lisaks kasutatakse hõiveseisundi määramisel tekkinud töötlusfaii.

Algoritm

Suuremal osal hõivatutest on põhitöökoht määratud TÖR-i andmete põhjal. TÖR-is on enamikul juhtudel olemas töötamise koha aadress. Kui TÖR-is töökoha asukoht ADS_OID või ADR_ID tasemel puudub, siis lingitakse isik SPI-st pärineva tööandja juriidilise aadressiga.

Kui hõivatu kohta on SAP-is olemas palgaandmed ja töötamise koha struktuuriüksuse nimetuse järgi on leitud õigem töökoha asukoht kui TÖR-is olev, siis määratakse isikule see.

Kui hõivatu põhitöökoht on pärit FIDEK-i vormilt E (FIE-d), siis lingitakse temaga SPI-st pärinev ettevõtte juriidiline aadress.

Kui hõivatu põhitöökoht on pärit FIDEK-i vormilt A, siis määratakse väljamakseriigi järgi, kas töökoha asukoht on Eesti territooriumil või mitte. Kui töökoha asukoht on Eestis, lingitakse töökoha asukoht SPI-st pärineva väljamaksja juriidilise aadressiga.

Isikutele, kes on määratud hõivatuks FIE abikaasana, määratakse töökoha asukohaks abikaasa töökoha asukoht.

Hõivatutele, kelle põhitöökoht on määratud EVKONTO andmete põhjal, määratakse töökoha asukohaks tema elukoha aadress.

2.8. Hõiveseisund (*current activity status*)

Definitsioon

Hõiveseisund kirjeldab isiku majanduslikku aktiivsust loendusmomendile eelnenud viimasel täispikal töönaldalal (13.–19. detsember 2021) ehk uuringunädalal. Isikud jaotatakse majanduslikult aktiivseks rahvastikuks ehk tööjõuks ja majanduslikult mitteaktiivseks rahvastikuks.

Majanduslikult aktiivse rahvastiku ehk tööjõu hulka kuuluvad kõik vähemalt 15-aastased isikud, kes uuringunädalal olid tööga hõivatud; ajutiselt ei töötanud, kuid kellel säilis tööandjaga töösuhe (nt tasustatud lapsehoolduspuhkus); või olid parasjagu töötud, kuid otsisid aktiivselt tööd.

Tööga hõivatud on kõik vähemalt 15-aastased isikud, kes uuringunädalal

- tegid vähemalt ühe tunni tööd tasu eest, st rahalise või mitterahalise kasu saamise nimel,
- tegutsesid ettevõtjana või
- puudusid ajutiselt töökohalt, millel nad olid juba töötanud ning millega neil säilis ametlik töösuhe.

Töötud on kõik vähemalt 15-aastased isikud, kes uuringunädalal ei olnud tööga hõivatud, vanglas ega ajateenistuses ning olid:

- tööotsijad, st olid vaatlusnädalaga lõppeva neljanädalase ajavahemiku jooksul astunud konkreetseid samme palgatöö otsimiseks või ettevõtjana tegutsemiseks, ja
- valmis kohe tööd alustama, st olid vaatlusnädala jooksul ja kaks nädalat pärast seda valmis asuma palgatööle või tegutsema ettevõtjana.

Majanduslikult mitteaktiivse rahvastiku moodustavad kõik, kes uuringunädalal ei olnud majanduslikult aktiivsed ehk kõik alla 15-aastased lapsed, pensionärid, kapitalitulu saajad, õppurid ja muud isikud, kes ühtegi teise rühma ei kuulu.

Hõiveseisund		CAS.L.	CAS.H.
0.	Kokku	0.	0.
1.	Majanduslikult aktiivsed (tööjõud)	1.	1.
	1.1. Hõivatud	1.1.	1.1.
	1.2. Töötud	1.2.	1.2.
2.	Majanduslikult mitteaktiivsed	2.	2.
	2.1. Alla 15-aastased		2.1.
	2.2. Pensionärid või kapitalitulu saajad		2.2.
	2.3. Õppurid		2.3.
	2.4. Muud		2.4.
3.	Täpsustamata	3.	3.

Allikad

Hõiveseisundi määramise aluseks on andmed järgmistest andmekogudest: ARIREG, EHIS, EMPIS, EVKONTO, KIR, KIRST, KOPIS, KVKR, MKR (TSD lisad 1A ja 2A, INF1, FIDEK-i vorm E, FIDEK-i vormi A punktid 8.1 ja 8.2), SAP, SPI, SKAIS, STAR ja TÖR.

Algoritm

Hõiveseisundi algoritmis moodustatakse eraldi hõivatute, töötute, pensionäride ja kapitalitulu saajate ning õppurite alamkogumid. Isikud nendes alamkogumites osaliselt kattuvad, sest inimene võib kuuluda rohkem kui ühte hõiveseisundisse. Alamkogumid lingitakse pseudonüümitud isikukoodi järgi ja seejärel määratakse igale isikule üks hõiveseisund. Esmase hõiveseisundi moodustamisel järgitakse loenduse määruuses toodud hõiveseisundite eelistusjärjekorda (hõivatu või töötu > pensionär või kapitalitulu saaja > õppur > muu mitteaktiivne). Hiljem korrigeeritakse nende isikute hõiveseisundit, kellel on neid korraga mitu.

Esiteks määratakse alla 15-aastastele isikutele püsielanike üldkogumi järgi vanusele vastav seisund. Seejärel moodustatakse andmekogude TÖR, FIDEK-i vorm E, FIDEK-i vorm A, TSD lisa 1A, TSD lisa 2A, INF1, EVKONTO, ARIREG, SAP ja SPI alusel tööga hõivatute alamkogum.

Tööga hõivatute alamkogumi arvutamise etapid:

1. Tööga hõivatu määramisel on põhiliseks andmeallikaks töötamise register (TÖR). Esmalt leitakse TÖR-ist kõik töösuhted, mis kehtisid ajavahemikul 01.11.2021–31.01.2022. Pikem ajavahemik on vajalik TSD-ga linkimise järel enne uuringunädala algust lõppenud või pärast uuringunädalat alanud töösuhete eemaldamiseks.
2. Hõivatatakse TÖR-i töösuhete peatamiste andmed 31.05.2022 seisuga. Järjestikused peatamised summeeritakse, st leitakse peatamise esimene algus ja viimane lõpp.
3. TÖR-i kanded ja peatamiste kanded lingitakse töötamise ID (TOOT_ID) järgi ja arvutatakse indikaatorid, mis näitavad, kas töötamine oli peatatud uuringunädalal ja kas peatamine kestis üle 3 kuu. Pikaajalised peatamised loetakse mittetöötamiseks, kui isik ei saanud samal ajal vanemahüvitist.
4. Tehakse väljavõte TSD töise tulu väljamaksetest perioodil detsember 2021 ja jaanuar 2022. Töise tulu väljamaksed summeeritakse väljamaksja registrikoodi ja isikukoodi järgi. TSD andmed lingitakse TÖR-i andmetega.
5. Eemaldatakse need TÖR-i ja TSD lingitud kirjed, kus töötamise periood ei lange uuringunädalale. Kui TSD-le ei leita linki TÖR-ist, siis jääb vastav kirje andmestikku.
6. TÖR-i ja TSD lingitud andmed sorditakse sellises järjekorras: TÖR-i kirje olemasolu, töökoormus (kahanevalt), töine sissetulek (kahanevalt). Leitakse isikute järgi unikaalsed kirjed, mitme kirje korral jäetakse isikule alles esimeseks sorteeritud kirje.

Ettevõtjate lisamine tööga hõivatute nimekirjale:

1. Ettevõtluskonto omanik loetakse tööga hõivatuks, kui ettevõtluskontole on laekunud tasusid loendusaasta 4. kvartalis ja tasu suurus kuu kohta on vähemalt võrdne elatusmiinimumi suurusega.
2. Füüsilise isiku tuludeklaratsiooni E-vormi esitaja loetakse tööga hõivatuks, kui vähemalt ühes tululiigis on nullist erinev tulu: tulu ettevõtlusest, tulu põllumajandusest või tulu metsa müügist.
3. Äriühingutes osalev isik loetakse tööga hõivatuks juhul, kui:
 1. isiku roll äriühingus on vähemalt üks järgmistest: asutaja, asutaja (sissemakseta), osanik, aktsionär, ettevõtja, esindama volitatud usaldusosanik, juhatuse ainuliige, juhatuse esimees, juhatuse liige (juhataja), juhatuse liige, täisosanik, usaldusosanik, filiaali juhataja;
 2. isikul on äriühingus vähemalt 50%-line osalus (aktsiad või osakud);
 3. isikule on makstud loendusaasta jooksul dividendide summas, mis on vähemalt võrdne sama aasta 12-kordse miinimumpalgaga.

Töötute alamkogumi arvutamise etapid:

1. Töötu seisundi määramisel on põhilisteks andmeallikateks EMPIS ja STAR. Lisaandmeallikatena kasutatakse TSD ja TÕR-i andmeid. EMPIS-e andmetest kasutatakse loendusaasta ja sellele eelneva aasta andmeid, STAR-ist võetakse ainult loendusaasta teise poole andmed.
2. Töötu seisundi saavad isikud, kes olid uuringunädalal EMPIS-es registreeritud töötud või tööotsijad ning isikud, kelle sotsiaalseks seisundiks STAR-is teisel poolaastal oli märgitud kas registreeritud või mitteregistreeritud töötü. STAR-ist pärinevad ka andmed nende töötute kohta, kes pole töötukassas registreeritud.

Pensionäride ja kapitalitulu saajate alamkogumi arvutamise etapid:

1. Pensionäri seisundi määramisel on andmeallikateks SKAIS, KIRST ja KOPIS. SKAIS-ist kontrollitakse pensioni määramise alguse ja lõpukuupäevade järgi, kas isik sai uuringunädala jooksul pensioni. Samuti kontrollitakse, kas pensioni saamine oli uuringunädalal peatatud. Peatamise korral ei määrata pensionäri seisundit.
2. Andmekogust KIRST lisatakse ravikindlustusliigid 13 (Eesti pensionär teises EL-i liikmesriigis), 33 (Vene Föderatsiooni sõjaväepensionär), 35 (Eestis elav EL-i liikmesriigist pensioni saav isik) ja 41 (parlamendipensionär).
3. Pensioniregistri andmetest lisatakse info III samba väljamaksete saajate kohta. Kuna III samba väljamakseid on võimalik saada tunduvalt enne ametliku pensioniea algust, siis loetakse III samba väljamaksete saajatest pensionärideks ainult isikud, kes on uuringunädalal vähemalt 60-aastased ja kelle keskmine väljamakse kuus on vähemalt uuringuaasta elatusmiinimumi suurune.
4. Kui isikule on makstud loendusaasta jooksul dividendide summas, mis on vähemalt võrdne sama aasta 12-kordse miinimumpalgaga ja ta ei ole hõivatud ega töötü, siis loetakse isik kapitalitulu saajate hulka.

Õppurite alamkogumi arvutamise etapid:

1. Õppuri seisundi määramiseks kasutatakse andmekogu EHIS aastalõpu seisuga väljavõtet. Õppuriteks määratakse kõik isikud, kes õpivad alus-, üld-, kutse- või kõrghariduse tasemel ja kes pole samal ajal akadeemilisel puhkusel.
2. Mitmel eri tasemel õppijatel loetakse õppetasemeks kõrgeim tase.

Viimaks määratakse neile, kel veel hõiveseisundit ei ole, seisundiks „muu“ ning korrigeeritakse järgmised juhud.

	Tingimus	Lõplik hõiveseisund
1	Isik on INF1 põhjal tööga hõivatud ja tema osalusmäär ettevõtetes on alla 50%.	kapitalitulu saaja (pensionär)
2	Isik on alla 65-aastane FIE abikaasa, kes pole vanglas ega ajateenistuses, ning FIE suurim tõine tulu tuleb FIDEK-i vormi E alusel ettevõtlusest	hõivatu
3	Isik on korruga õppur ja pensionär, aga pensioni saamine on peatatud	õppur
4	Isik on STAR-i alusel korruga õppur ja töötu, aga ei ole pensionär	õppur
5	Isik on ainult pensionär, aga pensioni saamine on peatatud	muu
6	Isik on ainult pensionär, aga pensioniliik on toitjakaotuspension	muu
7	Isik on töötu ja viibib vanglas või ajateenistuses	muu
8	Isik on korruga töötu ja pensionär, aga viibib vanglas või ajateenistuses	pensionär
9	Isik on korruga töötu ja õppur, viibib vanglas või ajateenistuses, aga ei ole pensionär	õppur
10	Isik on hõivatud, aga viibib lapsehoolduspuhkusel või töötamine on peatatud üle 90 päevaks ja ta ei saa samal ajal vanemahüvitist	muu
11	Isik on vähemalt 65-aastane, töötu ja pensionär, kes ei ole hõivatud	pensionär
12	Isik on vähemalt 65-aastane ja töötu	muu
13	Isik on alla 25-aastane, õppur ja pensionär, aga pensioniliik on toitjakaotuspension	õppur
14	Isik on alla 25-aastane, pensionär, aga pensioniliik on toitjakaotuspension	muu
15	Isik on alla 60-aastane, õppur ja pensionär	õppur

2.9. Amet (occupation)

Definitsioon

Amet näitab, mis laadi tööd isik oma põhitöökohal teeb. Töötamise laad on määratud põhiliste ülesannete ja eesmärkidega töökohal vastavalt ametite klassifikaatorile ([ISCO-08](#)). Põhitöökoht on töökoht, kus isik 2021. aasta viimasel täispikal töönaldal (13.–19. detsember 2021) TÖR-i andmetel töötas, kus ta suurema töökoormusega töötas või kust ta suuremat tasu sai. Põhitöökoht on määratud hõiveseisundi määramise käigus.

	Amet	OCC.
0.	Kokku	0.
1.	Juhid	1.
2.	Tippspetsialistid	2.
3.	Tehnikud ja keskastme spetsialistid	3.
4.	Kontoritöötajad ja klienditeenindajad	4.
5.	Teenindus- ja müügitöötajad	5.
6.	Põllumajanduse, metsanduse, kalanduse ja jahinduse oskustöölised	6.
7.	Oskus- ja käsitöölised	7.
8.	Seadme- ja masinaoperaatorid ning koostajad	8.
9.	Lihttöölised	9.
10.	Sõjaväelased	10.
11.	Teadmata	11.

12.	Ei kohaldata	12.
-----	--------------	-----

Allikad

Ameti määramise aluseks on andmed järgmistest andmekogudest: TÖR, SAP, isikute üldkogum. Lisaks kasutatakse hõiveseisundi määramisel tekkinud töötlusfaili.

Algoritm

Suurem osa hõivatutest saavad ameti TÖR-ist.

Kui TÖR-is amet puudub, siis kontrollitakse, kas amet on võimalik saada SAP-ist (avalikule sektorile).

Kui tööga hõivatu amet jääb pärast nimetatud samme siiski teadmata, määratakse talle amet teadaolevate ametitega isikute põhjal (välja on jäetud sõjaväelased), kasutades järgmisi taustatunnuseid:

1. sugu,
2. vanus,
3. kõrgeim omandatud haridustase,
4. isiku töise tulu suurus,
5. isiku töö majandustegevusala.

Mittehõivatutele tunnuse väärtust ei kohaldata.

2.10. Majandustegevusala (*industry (branch of economic activity)*)

Definitsioon

Majandustegevusala osutab sellise asutuse/ettevõtte või sarnase üksuse tootmise või tegevuse laadile, milles asub praegu hõivatud isiku töökoht. Kui isik töötas allüksuses, mille tegevusala erines tööandja põhitegevusalast, siis avaldatakse allüksuse tegevusala. Allüksus on ettevõtte/asutuse koosseisus olev üksus, millel on teine tegevusala või aadress võrreldes peakontoriga.

Isiku liigitamine majandustegevusala jaotuses põhineb isiku põhitöökohtal. Põhitöökoht on töökoht, kus isik 2021. aasta viimasel täispikal töönalal (13.–19. detsember 2021) TÖR-i andmetel töötas, kus ta suurema töökoormusega töötas või kust ta suuremat tasu sai. Põhitöökoht on määratud hõiveseisundi määramise käigus.

Isikud, kes olid töötud või majanduslikult mitteaktiivsed, liigitatakse majandustegevusala kategooriasse „Ei kohaldata“.

Majandustegevusala		IND.L.	IND.H.
0.	Kokku	0.	0.
1.	Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	1.	1.
2.	Mäe-, töötlev ja muu tööstus	2.	2.
	2.1. Mäetööstus		2.1.
	2.2. Töötlev tööstus		2.2.
	2.3. Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine		2.3.
	2.4. Veevarustus; kanalisatsioon, jäätme- ja saastekäitlus		2.4.
3.	Ehitus	3.	3.
4.	Hulgi- ja jaekaubandus; veondus ja laondus; majutus ja toitlustus	4.	4.
	4.1. Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont		4.1.
	4.2. Veondus ja laondus		4.2.
	4.3. Majutus ja toitlustus		4.3.
5.	Info ja side	5.	5.
6.	Finants- ja kindlustustegevus	6.	6.
7.	Kinnisvaraalne tegevus	7.	7.
8.	Kutse-, teadus-, tehnikaalne, haldus- ja abitegevus	8.	8.
	8.1. Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus		8.1.
	8.2. Haldus- ja abitegevused		8.2.
9.	Avalik haldus, riigikaitse, haridus, tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	9.	9.
	9.1. Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus		9.1
	9.2. Haridus		9.2.
	9.3. Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne		9.3.
10.	Muud tegevused	10.	10.
	10.1. Loomes-, kunsti- ja meelelahutustegevus		10.1
	10.2. Muud teenindavad tegevused		10.2
	10.3. Kodumajapidamiste kui tööandjate tegevus; kodumajapidamiste oma tarbeks mõeldud eristamata kaupade tootmine ja teenuste osutamine		10.3
	10.4. Eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus		10.4
11.	Teadmata	11.	11.
12.	Ei kohaldata	12.	12.

Allikad

Majandustegevusala määramise aluseks on andmed järgmistest andmekogudest: TÖR, FIDEK-i vorm E, SPI, isikute üldkogum. Lisaks kasutatakse hõiveseisundi määramisel tekkinud töötlusfaili.

Algoritm

Tegevusala tuleb määrata kõigile hõivatutele, seetõttu kasutatakse algandmestikuna hõiveseisundi koostamisel loodud töötlusfaili. Andmestikust võetakse välja hõivatud, ülejäänud isikutele määratakse automaatselt väärtus „Ei kohaldata“.

Esmalt tuleb leida kõigile hõivatutele põhitöökoha tööandja ärikood, et hiljem SPI-st selle abil põhitöökoha tegevusala leida.

1. Kui hõivatud isiku põhitöokoht on pärit FIDEK-i vormilt E või ettevõtluskonto andmetest, siis tuleb tegevusala määramiseks linkida tema isikukood SPI-st või vormilt E saadud ärikoodiga.
2. Kui hõivatu töötab FIE abikaasana, siis on tema tööandja ärikoodiks FIE ärikood.

3. Kui hõivatu põhitöökoht on pärit FIDEK-i vormilt A, siis määratakse tööandja ärikoodiks väljamaksja ärikood. Kui väljamaksja on füüsiline isik, lingitakse tema isikukood SPI-st saadud ärikoodiga.
4. Kui hõivatu põhitöökoht pärineb TÖR-ist või TSD tabelitest, on juriidilisest isikust tööandja ärikood olemas, kuid füüsilisest isikust tööandja korral lingitakse ärikood isikukoodi kaudu SPI-st.

Seejärel leitakse kõigile hõivatutele SPI-st tööandja ärikoodi järgi tööandja tegevusala.

Hõivatu võib töötada ka tööandja allüksuses (toimlas), mis on tuvastatav töötamise asukoha aadressi järgi (uuendatud katastriüksuse täpsusega).

Kui SPI-s on olemas toimla info koos tegevusalaga, siis lingitakse hõivatutele ärikoodi ja töökoha aadressi järgi toimla tegevusala.

Kui isik töötab TÖR-i järgi toimlas, mille kohta SPI-s infot ei ole, on XGBoosti mudeliga arvatud võimalik toimla tegevusalaga EMTAK 2-kohalise koodina isiku ameti, töökoha põhitegevusala ja asukoha järgi. Mudeliga arvatud tegevusala võetakse arvesse kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

1. Kui SPI-st ei ole saadud õiget toimla tegevusala.
2. Kui mudeliga ennustatud tegevusala erineb põhitegevusalast.
3. Kui mudeliga ennustatud tegevusala ei ole majutus või haridus (sest need on kindlalt määratud SPI-s).

XGBoosti mudel on treenitud 2020. aasta toimlate peal, mille tegevusala on teada.

2.11. Tööalane seisund (*status in employment*)

Definitsioon

Tööalane seisund on hõivatu seisund põhitöökojal. Põhitöökoht on töökoht, kus isik 2021. aasta viimasel täispikal tööpäeval (13.–19. detsember 2021) töötas TÖR-i andmetel, suurema töökoormusega või sai suuremat tasu ja see on määratud hõiveseisundi määramise käigus. Kui isikul oli põhitöökojal mitu seisundit, lähtuti sellest, mille tulu oli suurem.

Hõivatud jaotuvad tööalase seisundi järgi järgmiselt.

- Palgatöötaja – isik, kes oli hõivatud täis- või osaaajaga asutuse, ettevõtte või muu tööandja heaks ja kes sai töö eest tasu.
- Palgatöötajatega ettevõtja – isik, kellel oli osalus ettevõttes ja ettevõttel oli 2021. aasta detsembris vähemalt 2 töötajat, või isik on FIE, kellel olid detsembris palgatöötajad.
- Üksikettevõtja – isik, kellel oli osalus ettevõttes ja ettevõttel puudusid detsembris palgatöötajad; isik tegutses FIE-na ilma palgatöötajateta või isiku ettevõtlusega tegutsemisele viitasid ettevõtluskonto andmed.
- Muu hõivatu – isik ei kuulunud ühtegi eespool nimetatud rühma (nt palgata töötaja pereettevõttes või talus).

Tööalane seisund		SIE.
0.	Kokku	0.
1.	Palgatöötajad	1.
2.	Palgatöötajatega ettevõtjad	2.
3.	Üksikettevõtjad	3.
4.	Muud hõivatud	4.
5.	Teadmata	5.
6.	Ei kohaldata	6.

Allikad

Isiku tööalase seisundi määramise aluseks on andmed järgmistest andmekogudest: TÖR, SPI, MKR (TSD lisa 1A ja 2A). Lisaks kasutatakse hõiveseisundi määramisel tekkinud töötlusfaali.

Algoritm

Algoritm kasutab sisendiks hõiveseisundi tulemust ja hõiveseisundi määramise käigus arvatud lisatunnuseid.

Isikud, kelle hõiveseisund on „hõivatu“ jaotatakse järgmistesse tööalastes seisunditesse:

1. palgatöötaja – kui isiku hõiveseisundi põhiallikaks oli töötamise register või FIDEK-i vormil A töötasu välismaalt, isikul puudub osalus ettevõttes ja ta ei ole teisele isikule tööandja;
2. palgatöötajatega ettevõtja – kui isikul oli osalus ettevõttes ja ettevõttel oli detsembris vähemalt kaks töötajat või isik on FIE, kellel olid detsembris palgatöötajad;
3. üksikettevõtja – kui isikul oli osalus ettevõttes ja ettevõttel puudusid detsembris palgatöötajad või oli üks palgatöötaja; isik tegutses FIE-na (ilma palgatöötajateta) või ettevõtlusega ettevõtluskonto kaudu;
4. muu hõivatu – isikul oli töötamise registris töötamise liigiks 6 (Abikaasatasu) või 15 (FIE abikaasa).

Isikutele, kelle hõiveseisund ei ole „hõivatu“, tunnuse väärtust ei kohaldata.

2.12. Haridustase (*educational attainment*)

Haridustase määratakse vähemalt 15-aastastele isikutele arvestades nende kõrgeimat omandatud haridustaset.

Loenduses esitatakse kõrgeim haridustase rahvusvahelise ühtse hariduse liigituse ISCED 2011 alusel.

Haridustase (kõrgeim omandatud tase)		EDU.
ISCED tase 0:	alusharidus (koolieelne haridus) või alghariduseta	0.
ISCED tase 1:	põhiharidus (põhikooli 1.–6. klass)	1.
ISCED tase 2:	põhiharidus (põhikooli 7.–9. klass)	2.
ISCED tase 3:	keskharidus	3.
ISCED tase 4:	kutseõpe keskhariduse baasil	4.
ISCED tase 5:	keskeri- ja tehnikumiharidus keskhariduse baasil	5.
ISCED tase 6:	bakalaureus või sellega võrdsustatud haridus	6.
ISCED tase 7:	magister või sellega võrdsustatud haridus	7.
ISCED tase 8:	doktor või sellega võrdsustatud haridus	8.
Haridus teadmata (vähemalt 15-aastased isikud)		9.
Ei kohaldata (alla 15-aastased isikud)		10

Allikad

Haridustaseme määramise aluseks on EHS-e, ETR-i, RAKS-i, SAP-i, RR-i ja REL2011 andmed.

Algoritm

EHS-es nimetatud haridus loetakse kõige prioriteetsemaks, sest see on dokumendipõhine allikas. EHS-e andmetele vanusekontrolli ei tehta. Prioriteetsuselt järgmised on ütuspõhised ETR, RAKS ja SAP. Nendes sisalduvatele andmetele tehakse vanusekontroll, mis tähendab, et juhul kui allikas märgitud haridustase on isiku vanust arvestades liiga kõrge, siis seda infot edaspidi ei arvestata. RR-is näidatud haridust arvestatakse vaid juhul, kui teistes eelnimetatud allikates isiku haridust märgitud ei ole ning talle ei ole haridust määratud ka ühelgi eelneval aastal. RR-i andmetele tehakse samuti vanusekontroll.

2.13. Kunagi välismaal elanud inimesed ja nende riiki saabumise aasta (alates 1980. aastast) (*ever resided abroad and year in arrival in the country (from 1980)*)

Definitsioon

Kunagi välismaal elanud inimesed ja nende riiki saabumise aasta näitab, kas praegused Eesti residendid on millalgi alates 1980. aastast elanud välismaal, ning kui on, siis mis aastal nad viimati Eestisse või tagasi välismaale rändasid.

Kunagi välismaal elanud inimesed ja nende riiki saabumise aasta (alates 1980. a)			YAE.L.	YAE.H.
0.	Kokku		0.	0.
1.	Välismaal elanud inimesed ja nende riiki saabumise aasta 1980. aastal või hiljem		1.	1.
	1.1.	2020–2021	1.1.	1.1.
		1.1.1. 2021		1.1.1.
		1.1.1. 2020		1.1.1.
	1.2.	2015–2019	1.2.	1.2.
		1.2.1. 2019		1.2.1.
		1.2.2. 2018		1.2.2.
		1.2.3. 2017		1.2.3.
		1.2.4. 2016		1.2.4.
		1.2.5. 2015		1.2.5.
	1.3.	2010–2014	1.3.	1.3.
		1.3.1. 2014		1.3.1.
		1.3.2. 2013		1.3.2.
		1.3.3. 2012		1.3.3.
		1.3.4. 2011		1.3.4.
		1.3.5. 2010		1.3.5.
	1.4.		1.4.	1.4.
		1.4.1. 2009		1.4.1.
		1.4.2. 2008		1.4.2.
		1.4.3. 2007		1.4.3.
		1.4.4. 2006		1.4.4.
		1.4.5. 2005		1.4.5.
	1.5.	2000–2004	1.5.	1.5.
	1.6.	1995–1999	1.6.	1.6.
	1.7.	1990–1994	1.7.	1.7.
	1.8.	1985–1989	1.8.	1.8.
	1.9.	1980–1984	1.9.	1.9.
2.	Riiki saabumise aasta enne 1979. aastat või pole kunagi välismaal elanud		2.	2.
3.	Ei kohaldata		3.	3.

Allikad

Riiki saabumise aasta moodustamiseks kasutatakse SA avaldatud sisserännet, RR-i väljavõtteid ning 2011. ja 2000. aasta REL-i andmeid.

Algoritm

Residentidele, kelle kohta on rändefailides olemas sisserändeinfo aastatest 2012–2021, märgitakse riiki saabumise aasta vastavalt hilisemale saabumise aastale.

Kui sisserändeinfo puudub, aga rahvastikuregistris on olemas välisriigist saabumise ajal teatatud aadress ja menetluse kuupäev, arvestatakse riiki saabumise aasta menetlusaja järgi.

Ülejäänutele määratakse riiki saabumise aasta RR-i väljavõtete, REL2011 ja REL2000 andmete põhjal vastavalt isiku vanusele ja sellele, mis aastast alates isik on olnud Eesti resident RR-i järgi või mis aastal saabus isik Eestisse elama varasemate rahvaloenduste andmetel.

2.14. Paikkond (*Locality*)

Definitsioon

Paikkond on tihehoonestusega ala, kus hoonetevaheline kaugus ei ole suurem kui 200 meetrit ja kus elab vähemalt 200 inimest. Loe lähemalt [Haldusüksuste tasemed ja ruumiandmed](#).

Allikad

Andmeallikas on loendustunnus „alaline elukoht“.

Algoritm

Paikkonna moodustamise aluseks on alaline elukoht. Elukoha koordinaate kasutades moodustatakse GIS vahenditega paikkonnad sarnaselt REL2011-ga.

2.15. Seisund leibkonnas (*household status*)

Definitsioon

Seisund leibkonnas näitab, kas isik kuulub tavaleibkonda, kas ta elab kellegagi koos ning kas ta kuulub tuumperekonda. Tavaleibkonda mittekuuluvate isikute seas eristatakse asutusleibkonda kuuluvaid isikuid ja kodutuid.

	Seisund leibkonnas	HST.L.	HST.M.	HST.H.
0.	Kokku	0.	0.	0.
1.	Tavaleibkonnas elavad isikud	1.	1.	1.
1.1.	Tuumperekonda kuuluvad isikud		1.1.	1.1.
1.2.	Isikud, kes ei kuulu tuumperekonda		1.2.	1.2.
1.2.1.	Üksinda elavad			1.2.1.
1.2.2.	Ei ela üksinda			1.2.2.
1.3.	Isikud, kes elavad tavaleibkonnas, kuid kategooria on täpsustamata		1.3.	1.3.
2.	Isikud, kes ei ela tavaleibkonnas	2.	2.	2.
2.1.	Asutusleibkonnas elavad isikud		2.1.	2.1.
2.2.	Isikud, kes ei ela tavaleibkonnas (sh kodutud), kuid kategooria on täpsustamata		2.2.	2.2.

2021. aasta loendusvoorus on vähendatud leibkondliku staatuse jaotusi. Ära on jäetud tuumperekonda kuuluvate isikute alamjaotused, mis kattusid perekondliku staatuse jaotustega.

Allikad

Asutusleibkondade andmeallikad olid järgmised:

- SKAIS, RR – hooldekodude elanikud
- KIR – vangid
- STAR – asenduskodude elanikud

Asutusleibkonda arvati ka isikud, kes olid RR-is registreeritud kloostriisse (nimekiri Siseministeriumilt). Hooldekodude elanike tuvastamiseks kasutati lisaks SKAIS-i andmetele RR-i viibimiskoha aadresse (2019. a jõustunud uue rahvastikuregistri seaduse järgi on hoolekandeesutustel kohustus teavitada oma elanikest RR-i). Kodutute andmed on pärit kohalikelt omavalitsustelt.

Algoritm

Tavaleibkondade jaotamise kohta tuumperekondadeks vt alapeatükist 2.16.

2.16. Seisund perekonnas (*family status*)

Definitsioon

Seisund perekonnas näitab isiku rolli tuumperekonnas ning see võib olla üks järgnevatest: partner, vanem või laps.

Partnerite all mõistetakse abielupaare ning vabaabielupaare.

Kaht isikut peetakse vabaabielupartneriteks, kui nad

- kuuluvad ühte leibkonda,
- neil on abielusarnane suhe ja
- nad ei ole üksteisega abielus.

Seisund perekonnas		FST.L.	FST.M.	FST.H.
0.	Kokku	0.	0.	0.
1.	Partnerid	1.	1.	1.
	1.1. Abielus		1.1.	1.1.
	1.2. Vabaabielus		1.2.	1.2.
2.	Üksikvanemad	2.	2.	2.
3.	Pojad/tütred	3.	3.	3.
	3.1. Mitteüksikvanema lapsed		3.1	3.1
	3.2. Üksikvanema lapsed		3.2.	3.2.
4.	Täpsustamata	4.	4.	4.
5.	Ei kohaldata – isikud ei kuulu tuumperekonda	5.	5.	5.

Abielud sisaldavad erisooliste ja samasooliste partnerite abielusid. Eestis ei ole samast soost partnerite vahel abielu sõlmimine lubatud, kuid rahvastikuregistrisse on kantud ka välismaal sõlmitud samasooliste abielud. Kuna nende arv on aga väike, ei ole samasooliste paaride abikaasasid eraldi kategooriana välja toodud. Vabaabielupaarid sisaldavad samasoolisi lastega paare, kus mõlemal partneril on lapse hooldusõigus.

Abielud ei sisalda registreeritud kooselusi, sest rahvastikuregistrisse ei kanta ei Eestis ega välismaal registreeritud kooselu.

Allikad

Paiknemisindeksiga leitud leibkondade jaotamisel perekondadeks kasutatakse isikute sugu, sünniaega ning isikutevahelisi seoseid (abielu, lahutus, lapse seos vanemaga). Sama tunnuste komplekti abil arvutatakse ka tunnused „tuumperekonna tüüp“ ja „tavaleibkonna tüüp“.

Algoritm

Partneriteks loetakse samas leibkonnas elavad

- 1) abielupaarid,
- 2) ühise lapsega vanemad ning
- 3) täisealine mees ja naine, kes pole lähisugulased ning kelle vanusevahe on väiksem kui 16 aastat (juhul, kui selline paar on üheselt määratud) (Kütt, 2014, 2015).

Kui lapse rollis oleval isikul on samas leibkonnas partner või laps, siis seda isikut ei arvestata oma vanema(te) tuumperekonda.

2.17. Tuumperekonna tüüp (*type of family nucleus*)

Definitsioon

Tuumperekonna tüüp kirjeldab tuumpere struktuuri ja laste vanust. Eristatakse partnerite ja üksikvanemate perekondi. Lastega peretüübid jagatakse kaheks vastavalt sellele, kas peres on alla 25-aastaseid lapsi.

Tuumperekonna tüüp		TFN.L.	TFN.H.
0.	Kokku	0.	0.
1.	Abielupaaride perekonnad	1.	1.
1.1.	Kodus elavaid lapsi pole		1.1.
1.2.	Vähemalt üks alla 25-aastane kodus elav laps		1.2.
1.3.	Noorim kodus elav poeg/tütar on vähemalt 25-aastane		1.3.
2.	Vabaabielupaaride perekonnad	2.	2.
2.1.	Vabaabielupaarid, kelle lapsed ei ela kodus		2.1.
2.2.	Vabaabielupaarid, kelle vähemalt üks alla 25-aastane laps elab kodus		2.2.
2.3.	Vabaabielupaarid, kelle noorim kodus elav poeg/tütar on vähemalt 25-aastane		2.3.
3.	Üksikisaperekonnad	3.	3.
3.1.	Üksikisaga perekonnad, kelle vähemalt üks alla 25-aastane laps elab kodus		3.1.
3.2.	Üksikisaga perekonnad, kelle noorim kodus elav poeg/tütar on vähemalt 25-aastane		3.2.
4.	Üksikemaperekonnad	4.	4.
4.1.	Üksikemaga perekonnad, kelle vähemalt üks alla 25-aastane laps elab kodus		4.1.
4.2.	Üksikemaga perekonnad, kelle noorim kodus elav poeg/tütar on vähemalt 25-aastane		4.2.

Allikad

Vt alapeatükki 2.16 „Seisund perekonnas (*family status*)“.

Algoritm

Tuumperekonna tüübi määramiseks selgitatakse laste olemasolu peres, noorima lapse vanus, partnerite esinemine tuumperekonnas, perekonnaseis ning üksikvanema sugu.

2.18. Tuumperekonna suurus (*size of family nucleus*)

Definitsioon

Tuumperekonna suurus on isikute arv tuumperekonnas. Üksik inimene ei moodusta tuumperekonda, seega koosneb tuumpere alati vähemalt kahest inimesest.

	Tuumperekonna suurus		SFN.
0.	Kokku		0.
1.	2 inimest		1.
2.	3–5 inimest		2.
	2.1.	3 inimest	2.1.
	2.2.	4 inimest	2.2.
	2.3.	5 inimest	2.3.
3.	vähemalt 6 inimest		3.
	3.1.	6–10 inimest	3.1.
	3.2.	vähemalt 11 inimest	3.2.

Allikad

Alapeatükis 2.16 „Seisund perekonnas (*family status*)“ kirjeldatud isikute jaotus tuumperekondadesse.

Algoritm

Tuumperekonna suurus on otseselt tuletatav isikute jaotusest tuumperekondadesse.

2.19. Tavaleibkonna tüüp (*type of private household*)

Definitsioon

Tavaleibkonna tüüp kirjeldab tavaleibkonna struktuuri seal esinevate perede järgi. Tuumperekondadeta leibkondade seas eristatakse ühe- ja mitmeliikmelisi leibkondi, ühe perega leibkondades tuumperekonna tüüpe.

	Tavaleibkonna tüüp		TPH.L.	TPH.H.
0.	Kokku		0.	0.
1.	Mittepereleibkonnad		1.	1.
	1.1	Üheliikmelised leibkonnad	1.1.	1.1.
	1.2	Mitmeliikmelised leibkonnad	1.2.	1.2.
2.	Ühepereleibkonnad		2.	2.
	2.1.	Paarileibkonnad		2.1.
		2.1.1 Paarid, kellel ei ole kodus elavaid lapsi		2.1.1.
		2.1.2 Paarid, kellel on vähemalt üks alla 25-aastane kodus elav laps		2.1.2.
		2.1.3 Paarid, kelle noorim kodus elav poeg/tütar on vähemalt 25-aastane		2.1.3.
	2.2.	Üksikisaleibkonnad		2.2.
		2.2.1 Üksikisaleibkonnad, kellel on vähemalt üks alla 25-aastane kodus elav laps		2.2.1.
		2.2.2 Üksikisaleibkonnad, kelle noorim kodus elav poeg/tütar on vähemalt 25-aastane		2.2.2.
	2.3.	Üksikemaleibkonnad		2.3.
		2.3.1 Üksikemaleibkonnad, kellel on vähemalt üks alla 25-aastane kodus elav laps		2.3.1.
		2.3.2 Üksikemaleibkonnad, kelle noorim kodus elav poeg/tütar on vähemalt 25-aastane		2.3.2.
3.	Kahe- või mitmepereleibkonnad		3.	3.

Allikad

Vt alapeatükki 2.16 „Seisund perekonnas (*family status*)”.

Algoritm

Määratakse tuumperekondade arv leibkonnas (vt alapeatükk 2.16). Kui tuumperekondi on üks, leitakse selle tüüp (analoogne alapeatükiga 2.17); mittepereleibkonna puhul leibkonna suurus.

2.20. Tavaleibkonna suurus (*size of private household*)

Definitsioon

Tavaleibkonna suurus on isikute arv tavaleibkonnas. Tavaleibkond võib koosneda ühest isikust.

	Tavaleibkonna suurus		SPH.
0.	Kokku		0.
1.	1 inimene		1.
2.	2 inimest		2.
3.	3–5 inimest		3.
	3.1.	3 inimest	3.1.
	3.2.	4 inimest	3.2.
	3.3.	5 inimest	3.3.
4.	6–10 inimest		4.
5.	Vähemalt 11 inimest		5.

Allikad

Paiknemisindeksiga arvatud isikute jaotus tavaleibkondadesse.

Algoritm

Tavaleibkonna suurus on otseselt tuletatav isikute jaotusest leibkondadesse.

3. Isikute kohta käiv info (riigisisene)

Järgmisena on esitatud info nende loendustunnuste kohta, mida koostatakse riigisiseste tarbijate soovil, st teised EL-i riigid ei pea seda infot koguma.

3.1. Rahvus

Definitsioon

Isikul oli õigus tunnistada end selle rahvuse liikmeks, millega ta tundis end etniliselt ja kultuuriliselt kõige tugevamalt seotud olevat. Isik, kes tundis end kuuluvat mitmesse rahvusesse, valis enda jaoks olulisima.

Allikad

Rahvuse määramise aluseks on RR-i, REL2011, EMSR-i ja KMAIS-i andmed.

Algoritm

Kui isiku rahvus on kahes või kolmes allikas (RR, REL2011, EMSR) ühtviisi määratud või täidetud ainult ühes allikas, siis omistatakse isikule see rahvus.

Kui isikul on eri allikates märgitud erinev rahvus, siis omistatakse talle kõige hilisema muutmise kuupäevaga määratud rahvus.

Lapsed (alla 18-aastased) – kui lapse kohta ei ole üheski loetletud registris rahvust märgitud, siis omistatakse lapsele ema rahvus.

Kui KMAIS-i on rahvus sisestatud hiljem kui viimasesse allikasse või oli varasemast puudu, siis on rahvuseks määratud KMAIS-i sisestatud rahvus.

3.2. Emakeel

Definitsioon

Emakeel on keel, mis on omandatud varases lapsepõlves esimese keelena ja mida isik üldjuhul kõige paremini oskab. Kui isiku emakeel oli puudu, siis määratakse isiku emakeeleks keel, mis on tema ema emakeel (tingimusel, et isa emakeel on sama või teadmata).

Allikad

Emakeeleandmete allikaks on RR-i aastased väljavõtted alates 2005, REL2011, EHS ja KMAIS.

Algoritm

Kolme allika (RR, REL2011 ja KMAIS) andmetest valitakse isiku emakeeleks see keel, mis on andmekogudesse kõige hiljem kantud. Kui pärast seda jäi andmeid puudu, siis lisatakse see emakeel, mida on öeldud EHS-ele. Ja kui ka sinna pole emakeelt märgitud, lisatakse isikule see emakeel, mis oli tema ema emakeel (tingimusel, et isa emakeel on sama või teadmata).

3.3. Sünnitatud laste arv

Definitsioon

Sünnitatud laste arv on naise elu jooksul sünnitatud elusalt sündinud laste arv. Lapsendatud lapsi arvesse ei võeta. Tunnus määratakse naistele alates 15. eluaastast.

Allikad

Sünnitatud laste arvu andmed on saadud REL2011-st, REL2000-st, EMSR-ist, RR-ist.

Algoritm

Laste arvu määramisel võrreldakse kolme allikat, millest valitakse suurim väärtus:

1. Aluseks võetakse REL2011 andmed, mis näitavad naise sünnitatud laste arvu 31.12.2011 seisuga. Sellele lisatakse EMSR-i põhjal perioodil 01.01.2012–30.12.21 sündinud laste arv.
2. Naise sünnitatud laste arv EMSR-i andmestikus saadakse, liites kõige hiljem sünnitatud laste arv varem sünnitatud laste arvule.
3. EMSR-i, REL2011, REL2000 ja RR-i põhjal moodustatud lapse ja ema suhte faili põhjal saadud laste arv.

Lisaks sünnitatud laste arvule on vajalik otsustada, kelle puhul näitab laste kohta käiva info puudumine laste puudumist ja kelle puhul on laste arv lihtsalt teadmata. Lastetuks märgitakse isikud, kes vastavad allnimetatud tingimustele.

- Naised, kes REL2011 käigus väitsid, et neil ei ole lapsi, kes on pärast toonast loendust pidevalt Eestis elanud ja kellel ka muude allikate põhjal lapsi ei ole. Püsivalt Eestis elamise otsus võetakse vastu rahvastikuregistri viimase väljavõtte alusel.
- Naised, kes on alates 15. eluaastast püsivalt Eestis elanud ja kellel muude andmestike põhjal lapsi ei ole. Püsivalt Eestis elamise otsus võetakse vastu rahvastikuregistri viimase väljavõtte alusel, kasutades samu tunnuseid mis eelmises punktis – viimane Eestisse kolimise vanus peab olema < 15.
- Naised, kes REL2011 käigus väitsid, et nad ei ole sünnitanud, ja kes olid REL-i ajaks ületanud fertiilse ea (50-aastased ja vanemad).
- Naised, kelle sünnitusiga (15 eluaastat) algab 1990. aastast ja kellel eri andmestike alusel ei ole lapsi.
- Eesti kodanikud, kellel muude allikate põhjal lapsi ei ole.

3.4. Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal

Definitsioon

Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal arvutatakse kõigile 15 aasta vanustele ja vanematele naistele, kellel on vähemalt üks laps.

Allikad

Naiste vanuse andmed saadakse REL2011-st, REL2000-st, EMSR-ist ja RR-ist.

Algoritm

Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal saadakse, lahutades esimese lapse sünnikuupäeva ema sünnikuupäevast. Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal arvutatakse kõikidele 15-aastastele ja vanematele Eestis elavatele naistele, kes on sünnitanud ja kelle laste arv on teada.

3.5. Teine elukoht

Definitsioon

Arvesse läks vaid see teine elukoht, mis asus väljaspool isiku alalise elukoha linna või valda. Teine elukoht võis olla ka selline, kus ei saanud aasta ringi elada (nt suvila). Teine elukoht arvutati ainult tavaleibkonna isikutele. Seega ei ole hooldekodude elanikel ega vangidel teist elukohta.

Allikad

Teine elukoht välisriigis: TÖR, RR, LTR, TSD.

Teine elukoht Eestis: Elering, ADS, EHIS, isikute alalised elukohad, eluruumide üldkogum, isikutevahelised seosed, isikute ja kohtade vahelised seosed, isikute ja kohtade graaf ning selle jaotus alamgraafideks.

Algoritm

Teine elukoht oli üks järgnevatest:

Allika prioriteet	Teine elukoht	Kitsendus	Teise elukoha asukoht
1	Viibimiskoht (RR)	V.a kaitsevägi	Välisriik ja Eesti
2	Töökoht (TÖR)		Välisriik
3	Kutse- või kõrgkooli õppuri kool (EHIS)	Statsionaarse õppe õppur, kelle alaline elukoht on väljaspool õppimise maakonda	Eesti
4	Registreeritud elukoht (RR)		Välisriik
5	Lisa-aadress (RR)		Välisriik
6	Lahus elava abikaasa alaline elukoht	Isik, kel on abikaasa KOV-iga tugev seos*, kummalgi abikaasal pole oma leibkonnas partnerit, mõlemad abikaasad on tavaleibkonnas ning abikaasade vahel pole elatisvaidlust	Eesti
7	Lahus elava vanema alaline elukoht	Kuni 18-aastane laps, kes elab koos ühe vanemaga ning teine vanem elab tavaleibkonnas, lapsel on lahus elava vanemaga tugev seos** ning ta a) õpib lahus elava vanema KOV-is või b) tal on selle KOV-iga tugev seos*	Eesti
8	Riik, mille kodakondne Eestis lühiajaliselt töötav isik on (LTR)		Välisriik
9	Riik, millest on saadud töötasu (TSD)		Välisriik
10	Eluruum, millega isik või mitu tema leibkonna liiget on seotud	Eluruum on leibkonnaga samas alamgraafis (vt peatükk „Alaline elukoht (<i>place of usual residence</i>)“, kuulub eluruumide üldkogumisse ning pole kellegi alaline elukoht	Eesti

* Hinnanguline tõenäosus, et isik elab antud KOV-is, on suurem kui 0,1.

** Hinnanguline tõenäosus, et isikud elavad samas leibkonnas, on suurem kui 0,1.

Kui isikul oli nimetatud allikate põhjal mitu teise elukoha kandidaati, valiti neist välja üks ning eelistati tabelis eespool olevaid allikaid. Kui sama allikaga oli seotud mitu teise elukoha kandidaati (näiteks töötas isik mitmes riigis), eelistati hilisemaid ja neid, mille kohta oli tõendeid kõige pikemast ajalisest seotusest.

Kui alamgraafis polnud leibkondi ja teiseks elukohaks sobivaid eluruume võimalik üheselt seostada, eelistati kombinatsioone, mille puhul isikute ja eluruumi seos oli tugevam, ning suurema elektritarbimise ja pindalaga eluruume.

3.6. Põlisus

Definitsioon

Põlisus on Eesti rahvastiku jaotumine põlis- ja välispäritolu rahvastikuks.

Põlisus		Selgitus
1.	Põlisrahvastik	Eestis alaliselt elavad inimesed, kelle vähemalt üks vanematest ja vähemalt üks vanavanematest on sündinud Eestis
2.	Välispäritolu rahvastik	Eestis alaliselt elavad inimesed, kes ei kuulu põlisrahvastiku hulka. Välispäritolu rahvastik on jaotatud esimeseks, teiseks ja kolmandaks põlvkonnaks järgmiselt:
	2.1. välispäritolu rahvastiku esimene põlvkond	Eestis alaliselt elavad inimesed, kes ise ja kelle vanemad on sündinud välismaal
	2.2. välispäritolu rahvastiku teine põlvkond	Eestis alaliselt elavad inimesed, kes ise on sündinud Eestis, aga kelle vanemad on sündinud välismaal
	2.3. välispäritolu rahvastiku kolmas põlvkond	Eestis alaliselt elavad inimesed, kelle vanematest vähemalt üks on sündinud Eestis, aga kelle ükski vanavanematest pole sündinud Eestis
3.	Põlisus teadmata	

Allikad

Põlisuse tunnuse moodustamisel vaadatakse kolme põlvkonna (Eestis alaliselt elav inimene, tema vanemad ja vanavanemad) sünniriike. Põlisuse määramise põhiliseks andmeallikaks on loendustunnus „sünniriik“ (vt 2.4. Sünniriik), mida vajaduse korral täiendatakse REL2011 ja REL2000 andmetega inimese enda või tema vanemate sünniriigi kohta.

Algoritm

Esimese sammuna põlisuse tunnuse moodustamisel leitakse isikute üldkogumis olevatele inimestele RR-i, EMSR-i ja eelnevate loenduste andmete põhjal nende vanemad ja vanavanemad. Seejärel lisatakse isikule endale, tema vanematele ja vanavanematele eelnevalt moodustatud loendustunnus „sünniriik“. Kui sünniriik jääb määramata, otsitakse lisainfot inimese enda või tema vanemate sünniriigi kohta kahest eelnevast rahvaloendusest. Isiku põlisus määratakse vastavalt isiku enda, tema vanemate ja vanavanemate sünniriigi kombinatsioonile järgnevalt:

Nr	Isiku sünniriik	Vanemate sünniriik	Vanavanemate sünniriik	Põlisuse tunnus
1	Eesti	Vähemalt ühel Eesti	Vähemalt ühel Eesti	Põlisrahvastik
2	Eesti	Vähemalt ühel Eesti	Kõigil välisriik	Kolmas põlvkond
3	Eesti	Vähemalt ühel Eesti	Kõigil teadmata	Põlisrahvastik
4	Eesti	Mõlemal välisriik*	Vähemalt ühel Eesti	Teine põlvkond
5	Eesti	Mõlemal välisriik*	Kõigil välisriik	Teine põlvkond
6	Eesti	Mõlemal välisriik*	Kõigil teadmata	Teine põlvkond
7	Eesti	Mõlemal teadmata	Vähemalt ühel Eesti	Põlisrahvastik
8	Eesti	Mõlemal teadmata	Kõigil välisriik	Kolmas põlvkond
9	Eesti	Mõlemal teadmata	Kõigil teadmata	Põlisus teadmata

10	Välisriik	Vähemalt ühel Eesti	Vähemalt ühel Eesti	Põlisrahvastik
11	Välisriik	Vähemalt ühel Eesti	Kõigil välisriik	Kolmas põlvkond
12	Välisriik	Vähemalt ühel Eesti	Kõigil teadmata	Põlisrahvastik
13	Välisriik	Mõlemal välisriik*	Vähemalt ühel Eesti	Esimene põlvkond
14	Välisriik	Mõlemal välisriik*	Kõigil välisriik	Esimene põlvkond
15	Välisriik	Mõlemal välisriik*	Kõigil teadmata	Esimene põlvkond
16	Välisriik	Mõlemal teadmata	Vähemalt ühel Eesti	Põlisrahvastik
17	Välisriik	Mõlemal teadmata	Kõigil välisriik	Kolmas põlvkond
18	Välisriik	Mõlemal teadmata	Kõigil teadmata	Põlisis teadmata
19	Teadmata	Vähemalt ühel Eesti	Vähemalt ühel Eesti	Põlisrahvastik
20	Teadmata	Vähemalt ühel Eesti	Kõigil välisriik	Kolmas põlvkond
21	Teadmata	Vähemalt ühel Eesti	Kõigil teadmata	Põlisrahvastik
22	Teadmata	Mõlemal välisriik*	Vähemalt ühel Eesti	Teine põlvkond
23	Teadmata	Mõlemal välisriik*	Kõigil välisriik	Teine põlvkond
24	Teadmata	Mõlemal välisriik*	Kõigil teadmata	Teine põlvkond
25	Teadmata	Mõlemal teadmata	Vähemalt ühel Eesti	Põlisis teadmata
26	Teadmata	Mõlemal teadmata	Kõigil välisriik	Kolmas põlvkond
27	Teadmata	Mõlemal teadmata	Kõigil teadmata	Põlisis teadmata

* Siia kuulub ka juhtum, kus üks vanem on sündinud välisriigis ja teise sünniriik on teadmata.

3.7. Peamine elatusallikas

Definitsioon

Isiku peamine elatusallikas on peamine rahaline või muul kujul saadud sissetulek, millest isik elatus 2021. aastal. Isiku peamine elatusallikas võib olla

- palk, töötasu;
- tulu ettevõtlusest või talupidamisest;
- pension;
- toetus, stipendium, hüvitis;
- muu elatusallikas.

Nende viie elatusallika puhul läheb arvesse isiku rahaline sissetulek. Kui elatusallikaid on inimesel mitu, läheb arvesse suurema sissetulekuga elatusallikas. Isik võib olla ka teiste isikute või asutuse ülalpidamisel.

Allikad

Peamise elatusallika määramiseks kasutatakse hõiveseisundi töötlusfaili tulemust, SKA, ETK, HK, TÖR-i, MKR-i, KOPIS-e, SPI ja/või RR-i 01.01.2022 väljavõtet.

Algoritm

Esmalt määratakse kõigile isikutele registrites leiduva info põhjal 2021. aastal saadud sissetulekute suurused järgmistes kategooriates: palk, töötasu; tulu ettevõtlusest või talupidamisest; pension; toetus, stipendium,

hüvitis; muu elatusallikas. Nende viie elatusallika puhul läheb arvesse isiku rahaline sissetulek. Kui elatusallikaid on inimesel mitu, läheb arvesse suurema sissetulekuga elatusallikas.

Teisena määratakse inimesed kas teiste isikute ülalpidamisele või asutuse ülalpidamisele. Teiste isikute ülalpidamisele määratakse kõik alla 15-aastased. Asutuse ülalpidamisele määratakse asenduskodudes ja hooldekodudes riiklikul ülalpidamisel viibijad. Ühtlasi määratakse asutuse ülalpidamisele vangid ja ajateenijad.

Viimasena määratakse isikutele elatusallikas lisatingimustega, mis võtavad arvesse hõiveseisundit, elatusallika rahalist suurst ning infot laste ja abikaasa olemasolu kohta:

- Üldhooldekodude teenusel viibivate eakate puhul vaadatakse laste ja abikaasa olemasolu. Kui üks neist pereliikmetest eksisteerib, siis määratakse eakale elatusallikaks „teiste isikute ülalpidamisel“.
- Üldhooldekodude teenusel viibivad eakad, kelle puhul ei õnnestu leida lapsi ega abikaasat, vaadatakse pensioni suurst. Kui pensionäri aastane sissetulek ületab kuuekordset elatusmiinimumi, siis määratakse eakale elatusallikaks pension. Kui sissetulek jääb aga alla kuuekordse elatusmiinimumi, määratakse elatusallikaks „asutuse ülalpidamisel“.
- Õppurite puhul, kelle peamiseks elatusallikaks määrati esialgu „palk, töötasu“, vaadatakse lisaks sissetuleku suurst. Kui õppuri tööine sissetulek jääb alla kuuekordse elatusmiinimumi, siis määratakse õppur teiste isikute ülalpidamisele.
- Sama lähenemist kasutatakse töötute puhul. Kui töötü sissetulek (toetused) jäävad alla kuuekordse elatusmiinimumi, määratakse tema elatusallikaks „teiste isikute ülalpidamisel“.
- Kui ülaloodud töötuse tulemusena esineb õppureid, kelle elatusallikas on veel teadmata, määratakse nad teiste isikute ülalpidamisele.
- Kui esineb hõiveseisundi „muu“ alla määratud isikuid, kelle elatusallikas on teadmata, kuid kellel on olemas abikaasa, siis määratakse nad teiste isikute ülalpidamisele.

4. Eluasemega seotud tunnused (EL-is kohustuslik)

Järgnevalt on antud ülevaade eluruumidega seotud loendustunnuste meetodikatest. Kõigepealt ülevaatlik tabel, mis näitab, millised kogumid on eri loendustunnustesse kaasatud.

Tabel 5. Eluruumi tunnuse moodustamisel kasutatavad eluruumide üldkogumi alamosad (x näitab, et vastav alamosa osaleb tunnuse moodustamisel)

Eluaseme tunnus		Ühis-eluruumid	Muud elamuüksused	Asustatud tavaeluruumid	Asustamata tavaeluruumid
1.3.	Eluruumide üldkogum	x	x	x	x
4.1.	Elamistingimused	x	x	x	
4.2.	Eluruumi kasutamise alus		x	x	
4.3.	Eluruumi tüüp	x	x	x	
4.4.	Tavaeluruumide asustatus			x	x
4.5.	Omandisuhe			x	x
4.6.	Eluruumi elanike arv			x	
4.7.	Kasulik põrandapind ja/või eluaseme tubade arv			x	x
4.8.	Eluaseme asustustiheduse standard			x	
4.9.	Veevarustussüsteem			x	x
4.10.	Tualettruum			x	x
4.11.	Pesemisvõimalus			x	x
4.12.	Kütte tüüp			x	x
4.13.	Eluruumid hoone tüübi järgi			x	x
4.14.	Eluruumid ehitusaja järgi			x	x

4.1. Elamistingimused (*housing arrangements*)

Definitsioon

Teema „Elamistingimused“ hõlmab kogu elanikkonda ja osutab selle elamu tüübile, milles isik loenduse ajal alaliselt elab. See hõlmab kõiki isikuid, kes on loenduse ajal eri tüüpi eluruumide alalised elanikud või kellel puudub alaline elukoht ja kes elavad ajutiselt teatavat tüüpi eluruumides või kes on peavarjuta, ööbivad tänaval või kodutute varjupaigas. Elanikud on isikud, kelle alaline elukoht on loetletud asjaomases kategoorias. *Tavaeluruumid* on oma ehituselt eraldatud ja iseseisvad ruumid kindlas asukohas, mis on ette nähtud inimestele alaliseks elamiseks ning on vaatluskuupäeva seisuga a) kasutusel alalise elukohana, b) vabad või c) ette nähtud hooajaliseks või teiseseks kasutuseks. *Eraldatud* tähendab ümbritsevate seinte ja katuse või lae olemasolu, nii et vähemalt üks isik saab sinna eralduda. *Iseseisev* tähendab otsest juurdepääsu tänavalt, trepikojast, koridorist, käigust või krundilt.

Muud elamuüksused on hütid, majakesed, onnid, osmikud, haagissuvilad, paatmajad, küünid, veskid, koopad või muud varjualused, mida kasutatakse loenduse ajal elamiseks, olenemata sellest, kas need on selleks ette nähtud või mitte. *Ühiseluruumid* on ruumid, mis on elupaigana ette nähtud suurele inimrühmale või mitmele leibkonnale ning mida vähemalt üks isik kasutab loenduse ajal alalise elukohana. *Asustatud tavaeluruumid*, muud elamuüksused ja ühiseluruumid moodustavad üheskoos *eluruumid*. Iga eluruum peab olema vähemalt ühe isiku alaliseks elukohaks. *Asustatud tavaeluruumid* ja muud elamuüksused moodustavad üheskoos *elamuüksused*. Kodutud (isikud, kes ei ela alaliselt üheski eluruumikategoorias) on isikud, kes elavad tänaval ja kellel ei ole peavarju, mida saaks liigitada eluruumiks (esmane kodutus), või isikud, kes vahetavad sageli ajutist majutuskohta (teisene kodutus).

Elamistingimused		HAR.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumide või ühiseluruumide elanikud	1.
	1.1. Tavaeluruumide elanikud	1.1.
	1.2. Ühiseluruumide elanikud	1.2.
2.	Muu elamuüksuse elanikud ja kodutud	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Elamistingimuste andmete allikateks on ADS, EHR, loendustunnus „alaline elukoht“, KIR, SKA, STAR, kloostrid, kodutud.

Algoritm

Asustatud eluruumide jagunemine elamistingimuste järgi on toodud eluruumide üldkogumi kirjelduses alapeatükis 1.3. Erinevus on selles, et siia on kaasatud ainult asustatud eluruumid.

4.2. Eluruumi kasutamise alus (*tenure status of households*)

Definitsioon

Teema „Eluruumi kasutamise alus“ viitab korraldusele, mille alusel tavaleibkond elab kas terves elamuüksuses või selle osas. Leibkonnad, kes maksavad parajasti tagasi hüpoteeklaenu oma elamuüksuse eest, milles nad elavad, või kes ostavad oma elamuüksuse teatava aja vältel muu rahastamiskorra alusel, liigitatakse kategooriasse „Leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse või selle osa omanik“.

Ka need leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse omanik ja vähemalt üks liige on kogu elamuüksuse või selle osa üürnik, liigitatakse kategooriasse „Leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse või selle osa omanik“.

Eluruumi kasutamise alus		TSH.
0.	Kokku	0.
1.	Leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse omanik	1.
2.	Leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse või selle osa üürnik	2.
3.	Leibkonnad, kes elavad terves elamuüksuses või selle osas mõne muu valdusvormi kohaselt	3.
4.	Täpsustamata	4.

Allikad

Eluruumi kasutamise aluse andmed pärinevad KR-ist, EHR-ist ning loendustunnustest „alaline elukoht“ ja „leibkonnaliikmete vahelised suhted“.

Algoritm

Selleks et teada saada, mis on elanike eluruumi kasutamise alus, on vaadatud nii KR-i, EHR-i, rahvastiku üldkogumit (eesti püselanike elukohta, perekonnaseisu, leibkonnasuhteid) kui ka eluruumide üldkogumit.

Kui KR-i ja EHR-i andmetel elab eluruumis selle omanik, siis on leibkonna eluruumi kasutamise aluseks märgitud, et vähemalt üks leibkonna liige on elamuüksuse (eluruumi) omanik.

Kui KR-i, EHR-i, alalise elukoha ja leibkonnasuhete järgi elab eluruumis omaniku lähisugulane või abikaasa, siis on leibkonna eluruumi kasutamise aluseks märgitud, et leibkond elab elamuüksuses või selle osas mõne muu valdusvormi alusel.

Kui leibkonna ükski liige ei ole elamuüksuse omanik ega tema sugulane või abikaasa, ja on teada, et eluruum on omandis, siis on leibkonna eluruumi kasutamise aluseks märgitud, et vähemalt üks leibkonna liige on elamuüksuse või selle osa üürnik.

Kui pole teada, kas eluruum on kellegi omandis või mitte, on leibkonna eluruumi kasutamise aluseks märgitud, et seal elatakse elamuüksuses täpsustamata valdusvormi alusel.

4.3. Elamispinna tüüp (*type of living quarters*)

Definitsioon

Eluruum on eluase, mis on ühe või enama inimese alaline elukoht. Mõisted *tavaeluruumid*, *muud elamuüksused* ja *ühiseluruumid* on määratletud alapeatükis 4.1 „Elamistingimused“.

Eluruumi tüüp		TLQ.
0.	Kokku	0.
1.	Asustatud tavaeluruumid	1.
2.	Muud elamuüksused	2.
3.	Ühiseluruumid	3.
4.	Täpsustamata	4.

Allikad

Elamispinna tüübi andmed on saadud ADS-ist, EHR-ist, loendustunnusest „alaline elukoht“, KIR-ist, SKA-st, kloostritest ja kodututelt.

Algoritm

Asustatud eluruumide jagunemine elamistingimuste järgi on toodud eluruumide üldkogumi kirjelduses alapeatükis 1.3. Erinevus on selles, et siia on kaasatud ainult asustatud eluruumid. Alapeatükis 1.1 loeti kokku isikud ja siin eluruumid.

4.4. Tavaeluruumide asustatus (*occupancy status of conventional dwellings*)

Definitsioon

Asustatud tavaeluruumid on tavaeluruumid, milles elab loenduse ajal alaliselt vähemalt üks isik. *Asustamata tavaeluruumid* on tavaeluruumid, milles loenduse ajal keegi alaliselt ei ela. Eluruumid, mis on ette nähtud hooajaliseks või teiseseks kasutuseks, vabad eluruumid ja tavaeluruumid, kus elavad inimesed, keda loendusel ei arvestata, liigitatakse kategooriasse „Asustamata tavaeluruumid“.

Tavaeluruumide asustatus		OCS.
0.	Kokku	0.
1.	Asustatud tavaeluruumid	1.
2.	Asustamata tavaeluruumid	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Tavaeluruumide asustatuse andmete allikateks on loendustunnus „alaline elukoht“ ja ADS.

Algoritm

ADS-i põhjal on moodustatud tavaeluruumid, vt alapeatükk 1.3. Eluruum, kus alalise elukoha tunnuse põhjal elab vähemalt üks inimene, loetakse asustatud eluruumiks; kui eluruumis kedagi ei ela, siis on ta asustamata. Tunnust „täpsustamata“ ei ole kasutatud.

4.5. Omandisuhe (*type of ownership*)

Definitsioon

Teema „Omandisuhe“ osutab omatavatele eluruumidele ja mitte maale, millel eluruumid paiknevad. See näitab valdussuhte tüüpi, mille alusel eluruumid on asustatud. *Omaniku kasutuses olevad eluruumid* on need, mille

vähemalt üks elanik on kogu eluruumi või selle osa omanik. Üüritud eluruumide puhul maksab vähemalt üks elanik eluruumides elamise eest üüri ja ükski elanik ei ole kogu eluruumi või selle osa omanik. Asustamata tavaeluruumid liigitatakse kategooriasse „Ei kohaldata“.

Omandisuhe		OWS.
0.	Kokku	0.
1.	Omaniku kasutuses olevad eluruumid	1.
2.	Renditud eluruumid	2.
3.	Eluruumid, mis on muu liigi omand	3.
4.	Täpsustamata	4.
5.	Ei kohaldata	5.

Allikad

Omandisuhe loetakse välja KR-ist, EHR-ist ning loendustunnustest „alaline elukoht“ ja „leibkonnaliikmete vahelised suhted“.

Algoritm

Sama algoritm nagu alapeatükis 4.2 „Eluruumi kasutamise alus“, aga siin loetakse kokku kõik tavaeluruumid.

4.6. Elanike arv eluruumis (*number of occupants*)

Definitsioon

Elanike arv eluruumis on nende inimeste arv, kelle alaline elukoht on tavaeluruumis.

Elanike arv eluruumis			NOC.	
0.	Kokku		0.	
1.	1 isik		1.	
2.	2 isikut		2.	
3.	3–5 isikut		3.	
	3.1.	3 isikut	3.1.	
	3.2.	4 isikut	3.2.	
	3.3.	5 isikut	3.3.	
4.	Vähemalt 6 isikut		4.	
	4.1.	6–10 isikut	4.1.	
		4.1.1.	6 isikut	4.1.1.
		4.1.2.	7 isikut	4.1.2.
		4.1.3.	8 isikut	4.1.3.
		4.1.4.	9 isikut	4.1.4.
		4.1.5.	10 isikut	4.1.5.
	4.2.	Vähemalt 11 isikut	4.2.	

Allikad

Elanike arv eluruumis saadakse loendustunnustest „alaline elukoht“ ja „eluruumi tüüp“.

Algoritm

Arvutatakse kõigi asustatud eluruumide kohta, et saada teada, kui palju inimesi seal alaliselt elab.

4.7. Kasulik põrandapind ja/või eluaseme tubade arv (*useful floor space and/or number of rooms of housing units*)

Definitsioon

Kasulik põrandapind on seespool välisseinu mõõdetud põrandapind, millest on välja jäetud elamiseks kõlbmatud keldrid ja pööningud ning mitme eluruumiga hoonetes kõik ühiskasutatavad ruumid; või toa mõiste alla kuuluvate ruumide kogupõrandapind. Tuba on elamuüksuses ruum, mida ümbritsevad põrandast laeni ulatuvad seinad ja mis on piisavalt suur (vähemalt 4 m²), et mahutada täiskasvanule ettenähtud voodit, ja mis on lae põhipiirkonnas vähemalt kahe meetri kõrgune.

Tunnusel on kaks osa: kasulik põrandapind ja tubade arv.

Kasulik põrandapind		UFS.
0.	Kokku	0.
1.	Alla 30 m ²	1.
2.	30–40 m ²	2.
3.	40–50 m ²	3.
4.	50–60 m ²	4.
5.	60–80 m ²	5.
6.	80–100 m ²	6.
7.	100–120 m ²	7.
8.	120–150 m ²	8.
9.	Vähemalt 150 m ²	9.
10.	Täpsustamata	10.

Tubade arv		NOR.
0.	Kokku	0.
1.	1 tuba	1.
2.	2 tuba	2.
3.	3 tuba	3.
4.	4 tuba	4.
5.	5 tuba	5.
6.	6 tuba	6.
7.	7 tuba	7.
8.	8 tuba	8.
9.	Vähemalt 9 tuba	9.
10.	Täpsustamata	10.

Allikad

Kasuliku põrandapinna ja eluaseme tubade arvu andmete aluseks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Eluruumi kasulik põrandapind ja tubade arv on leitud EHR-i andmete põhjal. Kui EHR-ist on andmed puudu, siis on täiendatud REL2011 andmetega. Kui nendes kahes allikas andmeid polnud, siis on tubade arvuks märgitud „Täpsustamata“.

4.8. Eluaseme asustustiheduse standard (*density standard*)

Definitsioon

Eluruumi asustustihedus on alapeatükis 4.6 „Elanike arv eluruumis“ esitatud elanike arvu ja ruutmeetrites mõõdetud kasuliku põrandapinna või tubade arvu suhe. Liikmesriigid esitavad andmed eluruumi asustustiheduse kohta, mis on mõõdetud tunnuse „kasulik põrandapind“ põhjal, või kui see ei ole võimalik, siis tunnuse „tubade arv“ põhjal.

Tunnusel on kaks osa: asustustihedus (m²) ja asustustihedus (tubade arv).

Eluruumi asustustihedus (m ²)		DFS.
0.	Kokku	0.
1.	Vähem kui 10 m ² elaniku kohta	1.
2.	10–15 m ² elaniku kohta	2.
3.	15–20 m ² elaniku kohta	3.
4.	20–30 m ² elaniku kohta	4.
5.	30–40 m ² elaniku kohta	5.
6.	40–60 m ² elaniku kohta	6.
7.	60–80 m ² elaniku kohta	7.
8.	Vähemalt 80 m ² elaniku kohta	8.
9.	Täpsustamata	9.

Eluruumi asustustihedus (tubade arv)		DRM.
0.	Kokku	0.
1.	Vähem kui 0,5 tuba elaniku kohta	1.
2.	0,5–1 tuba elaniku kohta	2.
3.	1–1,25 tuba elaniku kohta	3.
4.	1,25–1,5 tuba elaniku kohta	4.
5.	1,5–2 tuba elaniku kohta	5.
6.	2–2,5 tuba elaniku kohta	6.
7.	2,5–3 tuba elaniku kohta	7.
8.	Vähemalt 3 tuba elaniku kohta	8.
9.	Täpsustamata	9.

Allikad

Eluaseme asustustiheduse standardi andmed tulevad loendustunnustest „alaline elukoht“ ja „kasulik põrandapind ja/või eluaseme tubade arv“.

Algoritm

Eluruumi asustustihedus saadakse, kui jagada eluruumi kasulik põrandapind eluruumis elavate inimeste arvuga. Teisel juhul on tubade arv jagatud elanike arvuga.

4.9. Veevarustussüsteem (*water supply system*)

Definitsioon

Teema „Veevarustussüsteem“ jagab tavaeluruumid selle järgi, kas eluruumis on kraanivesi või mitte.

Veevarustussüsteem		WSS.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumis on kraanivesi	1.
2.	Tavaeluruumis ei ole kraanivett	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Veevarustussüsteemi andmete allikateks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Kõigepealt lisatakse info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis REL2011 andmetest. Järgnevalt vaadatakse, kas kortermajas on kraanivesi olemas või mitte.

- Kui hoone osa korterite kohta on kraanivee olemasolu jäänud teadmata ja kõigi teiste korterite kohta on teada, et kraanivesi on olemas või puudu, siis asendatakse teadmata väärtus teadaolevate korterite väärtuse põhjal. Eeldatakse, et ühe maja kõigil korteritel on kraaniveega varustatus sarnane.
- Kui hoone osa korterite kohta on kraanivee olemasolu jäänud teadmata ja teiste korterite kohta on see teada, siis arvutatakse, kui suurel osal viimastest on kraanivesi olemas. Kui kraanivesi on olemas rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse kraanivee olemasolu ka puuduva väärtusega korteritele. Kui kraanivesi on puudu rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse kraanivee puudumine ka puuduva väärtusega korteritele.

4.10. Tualettruum (*toilet facilities*)

Definitsioon

Teema „Tualettruum“ jagab tavaeluruumid selle järgi, kas eluruumis on vesiklosett või mitte.

Tualettruum		TOI.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumis on vesiklosett	1.
2.	Tavaeluruumis ei ole vesiklosetti	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Tualettruumi andmete allikateks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Kõigepealt lisatakse info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis REL2011 andmetest. Järgnevalt vaadatakse, kas kortermajas on vesiklosett olemas või mitte.

- Kui hoone osa korterite kohta on vesikloseti olemasolu jäänud teadmata ja kõigi teiste korterite kohta on teada, et vesiklosett on olemas või puudu, siis asendatakse teadmata väärtus teadaolevate korterite väärtuse põhjal. Eeldatakse, et ühe maja kõigil korteritel on vesiklosetiga varustatus sarnane.
- Kui hoone osa korterite kohta on vesikloseti olemasolu jäänud teadmata ja teiste korterite kohta on see teada, siis arvutatakse, kui suurel osal viimastest on vesiklosett olemas. Kui vesiklosett on olemas rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse vesikloseti olemasolu ka puuduva väärtusega korteritele. Kui vesiklosett on puudu rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse vesikloseti puudumine ka puuduva väärtusega korteritele.

4.11. Pesemisvõimalus (*bathing facilities*)

Definitsioon

Pesemisvõimalus tähendab mis tahes ruumi või seadet, mis on ette nähtud terve keha pesemiseks; see hõlmab ka dušši. Tunnuse põhiküsimus on, kas tavaeluruumis on sisseehitatud vann või dušš või seda pole.

Pesemisvõimalus		BAT.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumis on sisseehitatud vann või dušš	1.
2.	Tavaeluruumis ei ole sisseehitatud vanni ega dušši	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Pesemisvõimaluse andmete allikateks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Kõigepealt lisati info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis REL2011 andmetest. Järgnevalt vaadatakse, kas kortermajas on pesemisvõimalus olemas või mitte.

- Kui hoone osa korterite kohta on pesemisvõimaluse olemasolu jäänud teadmata ja kõigi teiste korterite kohta on teada, et pesemisvõimalus on olemas või puudu, siis asendatakse teadmata väärtus teadaolevate korterite väärtuse põhjal. Eeldatakse, et ühe maja kõigil korteritel on pesemisvõimalusega varustatus sarnane.
- Kui hoone osa korterite kohta on pesemisvõimaluse olemasolu jäänud teadmata ja teiste korterite kohta on see teada, siis arvutatakse, kui suurel osal viimastest on pesemisvõimalus olemas. Kui pesemisvõimalus on olemas rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse pesemisvõimaluse olemasolu ka puuduva väärtusega korteritele. Kui pesemisvõimalus on puudu rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse pesemisvõimaluse puudumine ka puuduva väärtusega korteritele.

Eestis loetakse pesemisvõimalus olemasolevaks ka siis, kui eluruumis, hoones või kinnistul on olemas toimiv saun.

4.12. Kütte tüüp (*type of heating*)

Definitsioon

Tavaeluruum on keskküttega, kui kütmine toimub ühise kütteseadme või hoonesse või tavaeluruumi paigaldatud kütteseadme kaudu olenemata energiaallika tüübist.

Kütte tüüp		TOH.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumis on keskküte	1.
2.	Tavaeluruumis ei ole keskkütet	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Kütte tüübi andmete allikateks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Kõigepealt lisatakse info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis REL2011 andmetest. Järgnevalt vaadatakse, kas kortermajas on keskküte olemas või mitte.

- Kui hoone osa korterite kohta on keskküte olemasolu jäänud teadmata ja kõigi teiste korterite kohta on teada, et keskküte on olemas või puudu, siis asendatakse teadmata väärtus teadaolevate

korterite väärtuse põhjal. Eeldatakse, et ühe maja kõigil korteritel on keskküttega varustatus sarnane.

- Kui hoone osa korterite kohta on keskkütte olemasolu jäänud teadmata ja teiste korterite kohta on see teada, siis arvutatakse, kui suurel osal viimastest on keskküte olemas. Kui keskküte on olemas rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse keskkütte olemasolu ka puuduva väärtusega korteritele. Kui keskküte on puudu rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse keskkütte puudumine ka puuduva väärtusega korteritele.

4.13. Eluruumid hoone tüübi järgi (*dwelling by type of building*)

Definitsioon

Teema „Eluruumid hoone tüübi järgi“ osutab eluruumide arvule hoones, milles eluruumid paiknevad.

Eluruumid hoone tüübi järgi		TOB.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumid elamutes	1.
	1.1. Tavaeluruumid 1-korterilistes elamutes	1.1.
	1.2. Tavaeluruumid 2-korterilistes elamutes	1.2.
	1.3. Tavaeluruumid vähemalt 3-korterilistes elamutes	1.3.
2.	Tavaeluruumid mitteelamutes	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Eluruumiandmed hoone tüübi järgi saadakse ADS-ist ja loendustunnusest „elamispinna tüüp“.

Algoritm

Tavaeluruumid jaotatakse korterite arvu ja selle järgi, mis tüüpi on aadressiobjekti identifikaator.

4.14. Eluruumid ehitusaja järgi (*dwelling by period of construction*)

Definitsioon

Teema „Eluruumid ehitusaja järgi“ osutab selle hoone valmimisaastale, milles eluruumid asuvad.

Tunnuse moodustamisel tuleb tuvastada, millisesse aastavahemikku hoone kulub. Aastavahemikud on ette antud.

Eluruumid hoone ehitusaja järgi		POC.
0.	Kokku	0.
1.	Enne 1919. aastat	1.
2.	1919–1945	2.
3.	1946–1960	3.
4.	1961–1980	4.
5.	1981–2000	5.
6.	2001–2010	6.
7.	2011–2015	7.
8.	2016. aastal ja hiljem	8.
9.	Täpsustamata	9.

Allikad

Eluruumiandmed ehitusaja järgi saadakse EHR-ist ja REL2011-st.

Algoritm

Kõigepealt lisati info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisanud, siis REL2011 andmetest. REL2011 andmetes on ehitusaasta antud perioodide kaupa ja seetõttu on nendest andmetest kasutatud perioodi keskmist.

Viited

- Kütt, K. (2014). Leibkonnad ja perekonnad registripõhises rahva ja eluruumide loenduses. Tartu Ülikool. http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/42537/kutt_kairiin_msc_2014.pdf
- Kütt, K. (2015). Leibkonnad ja perekonnad registripõhises loenduses. Eesti Statistika Kvartalikiri, 1/2015. https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-07/Kvartalikiri_1-15.pdf
- Euroopa Komisjon. Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2017/543. <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32017R0543&from=EN>
- Statistikaamet. (2017). Registripõhise rahva ja eluruumide loenduse (REGREL) esimese prooviloenduse raport. <https://www.stat.ee/sites/default/files/2021-10/REGREL%20esimese%20prooviloenduse%20raport.pdf>.
- Tiit, E-M., Maasing, E. (2016). Residentsuse indeks ning selle rakendamine loendusel ja rahvastikustatistikas. Eesti Statistika Kvartalikiri, 3/2016. https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-07/kvartalikiri_3-2016.pdf
- Tiit, E-M., Visk, H., Levenko, V. (2018). Partnerlusindeks. Eesti Statistika Kvartalikiri, 1/2018. https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-07/Kvartalikiri_1_18_EST.pdf
- Tiit, E-M., Vähi, M., Kool, P. (2018). Paiksed ja hargmaised eestlased. Akadeemia, 2/2018, lk 231–253.
- Tiit, E-M., Visk, H., Maasing, E., Levenko, V., Lehto, K. (2021). Järjekordne rahva ja eluruumide loendus: Milleks ja kuidas? Akadeemia 2021, 2009–2064.
- Visk, H. (2019). An index-based approach to determine partnership in a register-based census. *Statistical Journal of the IAOS*, 35(2), 245–251. <https://doi.org/10.3233/SJI-180484>.
- Visk, H., Lehto, K. (2019). Constructing families using administrative registers. https://www.tilastokeskus.fi/static/media/uploads/ajk_en/Events/nsm2019/visk_-_constructing_families_using_administrative_registers.pdf
- Äär, H. (2017). Registripõhise ja tegeliku elukoha kattuvus. Eesti Statistika Kvartalikiri, 1/2017. https://www.stat.ee/sites/default/files/2020-07/Kvartalikiri_1_17.pdf